

BUENOS AIRES

JULIJ 1977

La Vida Espiritual

**Duhovno
življenje**

Dios hace una Alianza con su Pueblo

Toda la historia de Israel se funda sobre esta Alianza de Dios con su pueblo elegido. Mas aún, el Pueblo judío nace de esa Alianza: es el Pueblo de la Alianza. Una Alianza de amor, que preparaba y anticipaba la que Dios quería realizar con todos los hombres por medio de Jesús. El Antiguo y el Nuevo Testamento —es decir, las dos partes de la Biblia— significan precisamente la Antigua y la Nueva Alianza.

Dios no abandona a su Pueblo

Después de peregrinar por el desierto, los descendientes de Abraham entraron en la Tierra Prometida, llamada posteriormente Palestina. Su capital fue Jerusalén: allí se levantó el Templo, que era el centro de la vida religiosa del Pueblo de Dios. A través de un largo proceso, ese Pueblo se fue unificando y convirtiendo en un reino. Su rey más importante fue David, al que Dios prometió que su realeza permanecería para siempre. Y esa promesa se cumplió en Jesús.

El Pueblo judío fue muchas veces infiel a la Alianza. Dios lo sometió entonces a la prueba: el reino se dividió, los pueblos vecinos invadieron su territorio, y muchos de sus habitantes fueron desterrados y dispersados en medio de otras naciones. Pero Dios nunca abandonó a su Pueblo. Le envió Profetas, para que éstos le recordaran el compromiso que había contraído con Dios y lo prepararan a cumplirlo con *un corazón nuevo y un espíritu nuevo*.

Así se fue purificando la fe y renovando la esperanza de ese Pueblo. Y se fue formando un “pequeño Resto” de fieles al Señor, capaces de recibir la Buena Noticia de Jesús y transmitirla a los demás pueblos. Hasta que, como nos dice la Carta a los Hebreos, *después de haber hablado antiguamente a nuestros padres por medio de los Profetas, en el tiempo final, Dios nos habló por medio de su Hijo*.

Na prvi strani platnic:

Kamnik (pogled z Malega gradu)

Nazaj k Bogu

Živimo na veliki prelomnici zgodovine. Vse kaže, da se bije odločilni boj med lučjo in temo, med dobrim in zlim, čigar izid bo vtisnil globok pečat — dober ali slab — za dolgo bodočnost. Vsem je razvidno, da so sile teme na delu kot še malokdaj v zgodovini. Istočasno pa doživljamo tudi pravo pomlad v Cerkvi Kristusovi, nove binkošti, ko sve-ti Duh, duša Cerkve, prenavlja versko življenje zlasti pri mladih. Nihče, ki zna opazovati duhovna gibanja, tega dejstva ne more prezreti.

V to duhovno krizo našega časa je spregovorila svojo materinsko svarečo besedo tudi Marija, Mati Kristusova in Mati božjega ljudstva, v Lurdu in Fatimi. Nič bistveno novega ni sporočila svetu. Penovila je, le z novim naglasom, Kristusov opomin: spreobrneite se in delajte pokoro!

Vendar ne gre za kakršnokoli spreobrnjenje in pokoro. Gre za radikalen preobrat osnovnega človekovega odnosa do Boga in do njegovega stvarstva. Kot je radikalen greh modernega človeka popoln odpad celih množic civilizacije od Boga, ki je dosegel svojo skrajno obliko v napadalnem ateizmu — tako mora biti tudi radikalno spreobrnjenje povratek k temu Bogu. Človek se mora znova priznati za to, kar je, za božjo stvar in zato za popolnoma odvisnega od Boga in v vsem podrejenega njegovemu gospostvu. Božji zakon mora znova postati vrhovno in edino merilo človekovega dejanja in nehanja. Za takšno spreobrnjenje gre. Za popoln preobrat mišljenja in hotenja, za to, da Bog spet zavzame v življenju posameznika in družbe mesto, ki mu gre.

A ne le spreobrnjenje, tudi pokora je potrebna. Zahteva pravičnosti je, da se za greh stori pokora. Ljudje, ki smo za svoje pravice vedno bolj občutljivi, bomo lažje razumeli, da ima tudi božja pravičnost svoje zahteve, katerih ena je, da je treba za greh zadostiti.

K spreobrnjenju in pokori nas kliče naša nebeška mati v Lurdu in Fatimi. Tega klica pa ne moremo ne slišati, še manj doumeti, dokler se kot zgubljeni sinovi v tujini, daleč od očetove hiše, ne zavemo svoje duhovne bede, svojega nesrečnega stanja. In prav nesreče, ki jih Bog dopušča v svoji ljubezni — lakota dela človeštva, strah pred uničevalno vojsko, propadanje najbolj osnovnih norm sožitja — imajo namen, da nas privedejo k spoznanju, da zaman iščemo sreče daleč od Boga, od očetne hiše, ki smo jo zapustili. Samo pri Bogu bomo znova našli varnost in srečo in mir. Če bo ob tem spoznanju v nas zadosti ponižnosti, da bomo z zgubljenim sinom iz evangelija rekli: vstal bom in šel k očetu ter mu porečem „Grešil sem“, potem smo rešeni. Če pa se človeštvo ne dokoplje do tega, potem bo moral Bog še huje udarjati, kot je napovedal v fatimskem pozivu.

Alžij Kukovica

Karel Mauser:

Zimska

V beli tišini
bel obraz,
v molku bedita
večnost in čas.

V beli tišini
nobene gazi,
čas je ugasnil,
le večnost bedi.

Videnje

Postajam samotnejši
in samotnejši,
moje dihanje je že dihanje zemlje.

Nekoč bom kakor gore:
kamenit
bom strmel proti nebu.

Iskali so resnico in svobodo

V bistvu je življenje neprestano iskanje, iskanje za rešitvijo težkih socialnih problemov, ki premikajo svet, iskanje resnice, iskanje osebnega in splošnega miru. Globoko v srcu ob vsej navezanosti na ta svet želimo doseči kraj, kjer ni več iskanja, temveč samo videnje.

Ta misel mi vselej vstane, ko se v slovenski skupnosti spominjamo žrtev revolucije in še posebno tistih tisočev, ki so bili vrnjeni iz Vetrinja. Z nami vred so iskali resnico, polno svobodo, iskali rešitve za toliko vprašanj, ki so dušile slovenski narod v tistem času. V veliki zmedi takrat, v nastopu tolikih krivih prerokov, v nasilju, ki si je nadelo masko rešitelja, so gledali v taisto luč, v katero gleda vsak Slovenec, ki veruje v duha.

Niso zgrešili svojega iskanja, prišli so v videnje, ki ga mi nimamo. Njih iskanje je bilo nevidno seme, ki je leglo v duše vseh, ki so obstali pri življenju, tudi v brazde tistih, ki so bili rojeni šele tedaj, ko so bili Iskalci že pomorjeni. Iskreno iskanje, tudi če umorjeno, ima neznansko moč in

požene mladike celo tam, kjer bi človek ne pričakoval. Danes poganja celo v mladem rodu, ki pozna preteklost le iz knjig.

Iskreno iskanje nikdar ne ločeva, temveč vedno združuje. O, da bi mi v teh težkih časih, v katerih živimo, znali od mrtvih prevzeti to dragocenost — vrednost iskrenega iskanja. Ne iskanja v napuhu, ne iskanja v osebno zaščeno, niti iskanja v opravičilo. Iskreno iskanje je pobiranje zlatih drobcov vseh tistih vrednot, ki so razsute v vsakem času, v ljudeh in v njih delih.

Če bomo iskreni iskalci, bomo deležni tudi videnja, ki ga mrtvi Iskalci že imajo. Videnje prinaša mir in ubranost, skladnost misli in načrtov in skladnost je temelj za resnično skupno življenje. Vsaka druga pot je odmiranje in razpadanje.

Ne govorimo o mrtvih iz navade, samo zavoljo tega, da spomin ostane. Kaj bi spomin, če ne more roditi miru, niti ubranosti?

Spomin je lep le tedaj, če je živ. In če je živ, mora roditi.

Karel Mauser

Medtem ko čez dan letajo ptice brez cilja, proti večeru vedno najdejo neko smer. Letijo nečemu nasproti. Tako morda na večer življenja...

Albert Camus

Janez Evangelist Krek in njegovo delo

Pred 60 leti umrlega Janeza Ev. Kreka med nami Slovenci ne bi smelo biti potrebno predstavljati. Moža take veličine in tolike delavnosti bi moral vsakdo poznati. Ne moremo pa biti gotovi, da ga zares pozna. Tukaj med nami ne in doma najbrž še manj. Zato je obletnica njegove smrti primerna priložnost, da o njem spregovorimo.

Med leti 1865, ko je bil rojen v

učiteljski družini pri Sv. Gregorju nad Sodražico, in 1917, ko je od življenja, dela in trpljenja utrujen umrl v Št. Janžu na Dolenjskem, je razpeto njegovo le 52. letno življenje. To sorazmerno kratki časovni razpon pa je Krek izpolnil s takim in tolikim delom, da mu ne bomo zlahka našli podobnega v naši zgodovini in težko v zgodovini sploh.

Krek je bil duhovnik, izšolan na ljubljanskem bogoslovju in na dunajskem vseučilišču. Bil je bogoslovni profesor na istem ljubljanskem bogoslovju, čeprav je zaradi drugega dela moral biti mnogo odsoten in so ga pri pouku nadomeščali drugi. Četudi svetopisemske vede niso bile njegova posebna stroka, je v 11 snopičih, ki pa so cele knjige, dokončal velike mohorjanske Zgodbe sv. pisma, ki jih je začel pisati Fr. Lampe, pa je med pisanjem umrl. Z Lampetovo in Krekovo besedo je svetopisemsko sporočilo, poljudno raztolmačeno, prišlo skoraj v vsako slovensko hišo. Kar nas je starejših, se še spominjamo 18 knjig velikega formata in za tiste čase in za nas otroke na deželi bogato ilustriranih, ki smo jih radi in ponovno prebirali.

Krek je bil socialni delavec, ki

je organiziral delavce in kmete, jim ustanavljal društva in zadrugę, jim zidal domove, se boril za njihovo bolezensko in starostno zavarovanje, jim krepil samozavest in voljo do samopomoči. Trudil se je, da bi našemu delavcu in kmetu pomogel tudi do čim večje izobrazbe, da bi si tako mogla sama pomagati in da bi se mogla pametno udeleževati tudi političnega življenja v državi, ki se je začela prav tedaj demokratizirati. Mreže izobraževalnih društev je razširil čez vse slovensko ozemlje do zadnje naše vasi; vse je povezal v enotno organizacijo, katero je do smrti sam vodil. Njegova in njegovih sodelavcev zasluga je, da se moremo kot narod, ne le neka manjšina v njem, ponašati s kulturo, ki nam jo more marsikdo zavidati. Kar v vsaki vasi smo imeli izobraževalno ali prosvetno društvo, ob njem kreditno zadrugo in pevski zbor, pa gledališki oder in še kaj. Naše prosvetno delo je bilo zlasti še po Krekovi zaslugi tako živahno in tako bogato, da nas toliko bolj boli, da se je vse to zapravilo in uničilo. To še toliko bolj, ker mnogi naši sogovorniki v velikem svetu niti ne morejo verjeti, da je mogoče doseči to, kar smo mi že imeli in izgubili.

Krek je bil tudi politik in to tako v širšem pomenu besede, ki obsega vse delo za večjo skupno blaginjo, kakor v ožjem pomenu, ki označuje zlasti boj za oblast in vladanje. Dolga leta je bil Krek

kranjski deželni in avstrijski državni poslanec; v obeh parlamentih se je sam izkazal, obenem pa je navdihoval in usmerjal delo svojih poslanskih tovarišev. Boril se je za svobodo slovenskega naroda in za spoštovanje njegovih naravnih pravic. Rešitev je videl v združitvi z drugimi južnimi Slovani. Če ta potem, taka kakršna je bila, ni prinesla sadov, kakor jih je on iskal in smo jih mi želeli, mu ne moremo šteti v zlo, saj je pred tem umrl in pri združitvi že ni več sodeloval. Vemo pa tudi, da nobeno prizadevanje ne rodi tako obilnega in zdravega sadu, kakor bi ga radi imeli. (Sploh ni pravilno neko stvarno, že ostvarjeno in zato vedno nepopolno stanje meriti z drugim, šele zamišljenim, zato lahko idealno čistim. Kdo ve, kakšno podobo bi to dobilo, ko bi ga ostvarili! Kdor se ni mogel poročiti z dekletom svoje prve ljubezni, pa potem v zakonu ni srečen, morda vedno sanja in misli, kako bi lahko srečneje živel s prvo izbiro. A kdo ve, kako bi zares bilo, ko bi se bila poročila!)

Krek je bil tudi pisatelj, napisal je vrsto leposlovnih in zlasti še poučnih spisov. **Zgodbe sv. pisma** smo že omenili. O socialnih vprašanjih je napisal dve knjigi: **Črne bukke kmečkega stanu** in **Socializem**. Med prvo vojno je za informacijo zunanjega sveta v nemščini izdal knjigo o Slovencih. Ne moremo pa niti prešteti vseh njegovih člankov v slovenskih li-

stih in časopisih tistega časa. Sam je pisal tudi pesmi, mnoge je prevedel iz drugih jezikov, posebno še iz italijanščine. Napisal je več gledaliških iger, ki so šle čez naše ljudske odre. Čeprav v naglici med drugim delom ni mogel spisov tako dozoreti, kakor bi bilo želeli, je vendar škoda, da jih še do danes nimamo zbranih.

Takšna bi mogla biti kratka predstavitev velikega moža, morda enega največjih vse naše zgodovine. V kratki dobi samo 25 let dejavnega življenja je Krek opravil neverjetno veliko delo. To je zmogel, ker so ga krasile vrline, ki jih ne najdemo na vsak korak. Naj omenimo le tri od njih, brez katerih svojega dela ne bi mogel opraviti!

Krek je bil brez dvoma izredno nadarjen, pri njem je gotovo na mestu beseda, da je bil genialen mož. Ta izraz nam pomeni izredno zmožnost, zlasti izredno iznajdljivost in ustvarjalnost. To sta lastnosti plodne domiselnosti, z njima njun lastnik more najti nove rešitve danim nalogam, zna si zamisliti več različnih potoke dogajanja, za katere ima pripravljene različne posege. Kajti klavrna je vloga človeka, posebno še politika, ki je zaverovan v en sam potek dogodkov in ima morda pripravljeno najboljšo potezo, da ga obrne sebi ali svoji stvari v prid, potem pa se da presenetiti po drugačnem razvoju in v novem položaju ostane razorožen, nemočen,

nebogljen. A prav v takih položajih je Krek večkrat pokazal izredno gibčnost in sposobnost naglih odločitev. To njegovo lastnost menimo, ko pravimo, da je bil izredno domiseln in iznajdljiv, ali da je bil genialen.

A koliko tudi zelo zmožnih ljudi se v življenju izgubi ali vsaj ne pokaže nič posebnega, ker sama zmožnost nikakor ne zadostuje, da človek napravi kako veliko delo. Zmožnost je treha uporabiti, sama od sebe ne da nič velikega. Nekdo je dejal, da so velike stvaritve le 1% plod daru in 99% uspeh potu, to je napora, trdega in vztrajnega dela.

Krek je bil izredno nadarjen, pa je imel še drugovažno vrline, bil je obenem tudi izredno delaven, neutrujen in požrtvovalen. Ni varčeval s svojimi silami; zato je opravil vse svoje delo, a zato se je prehitro izčrpal, kajti storiti je moral marsikaj, kar bi prav tako mogli narediti drugi. S tem bi njemu ostali čas in sile za storitve, ki jih je bil le on zmožen, drugi jim niso bili kos. Morda bi mu mogli očitati, da se kot voditelj ni znal omejiti na voditeljstvo in je preveč sil izrabljajal za težake posle. Vendar krivda ni samo njegova, če drugi niso storili, kar bi oni morali. Saj so mu tako očitali, da je znal dajati ideje, ki da so jih morali ostvariti drugi.

Še eno Krekovo vrline naj omenimo, da bo ta skopo zarisana po-

doba vsaj kolikor toliko njemu
ustrezna. Lastnost, ki je Kreka še
posebno označevala in ga tudi vi-
soko dvigala nad sodobnike in na-
slednike, je bila njegova popolna
nesebičnost. Delal je mnogo, a vse
le za druge, ničesar zase. Tudi ra-
zdal je vse, ker je imel in kar je
bil. Niti to ga ni motilo, da so
mnogi njegovo dobroto izrabljali
in da je zaradi njih padel v teža-
ve in dolgove. V funkcijah, kjer
bi se marsikdo obogatil, je Krek

bil, ostal in umrl brez vsega.

To in tak je bil Janez Evange-
list Krek. Žal nam je, da je po 69
letih njegov spomin precej oble-
del, posebno žal, da tudi med na-
mi. Pa bi moral ostati vedno živ
kot zgled dela za druge, in to ne
le genijem, kakršen je bil on, am-
pak prav tako navadnim ljudem,
vsakomur od nas. Dela je namreč
vedno mnogo, genijev pa malo.

Vinko Brumen

Nekoč bila je češnja

Čul sem jo včasih potihem ječati,
češnjo higán,
a ne od kitajskega vetra, ne,
in ne od sibirskega mraza:
tam, kjer se Fudži obrne k severu
z zmrznjenim vzdihom v očeh.

S smrtnimi udi je dvigala rožno cvetje
v pozdrav

ob poti,
kjer veter z megló, oblaki, zrakom
novice prevaža.

Mimo so šli, kot da tu mudi se jim
s silnim pogledom naprej.

Vzel sem jo v šopek za glinast oltar
za praznik svetá.

In zdaj je ob križu
in gleda Jezusove poteze obraza.
Njej govore in poskušajo nasmehljaj
in cvetovi žaré.

Vladimir Kos

O človeški osamljenosti

(Nadaljevanje)

Vse od prvega: „Človeku ni dobro samemu biti“ pa do končnega: „Moj Bog, zakaj si me zapustil“ se vleče ena sama dolga zgodovina človeške osamljenosti, nerazumevanja in pomanjkanja ljubezni.

Pekel —
popolna
osamljenost

To je doba, ko peklenške sile pridobivajo na moči. Pekel — posledica napuha — je namreč večna in popolna osamljenost, neutešena žeja po ljubezni, ki je Bog. Skušnjavec, ki je obsojen na osamljenost, zapeljuje — to je beg satana pred samoto. Hudi duh uporablja človeka, da bi si utešil osamljenost, da bi utopil *samoto v številu*.

Osamljenosti
ne reši število

A pot iz samote ni pot števila, marveč pot globine, ljubezni in žrtve.

Odrešenik s svojim trpljenjem in smrtjo iz ljubezni do človeškega rodu in s svojim naukom o ljubezni prične odreševati — tudi pred osamljenostjo. Nastopi nova doba, ko je boj proti osamljenosti mogoč, ko pričnjenja ljubezen ponovno izpodrivati strah in egoizem iz srca ljudi. To je doba krščanstva.

Geslo
osamljenosti:
„Ne bom
služil.“

Če je doba pred Kristusom potekla v znamenju Luciferjevega napuha in človeškega egoizma pod geslom: „NE BOM SLUŽIL“, se je pričela doba odrešenja pod geslom ljubezni z Marijinim: „ZGODI SE TVOJA VOLJA“.

Geslo ljubezni.
Zgodi se
Tvoja volja“

Kakor ves nered, storjen po izvirnem grehu, ima tudi naša osamljenost zdravilo v Kristusovem odrešilnem nauku, ki je povzet v zapovedi: „Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem, vso dušo in vsem mišljenjem, svojega bližnjega pa kakor sam sebe!“

Edino sredstvo
proti
osamljenosti:
ljubezen

Skupni imenovalac te zapovedi je ljubezen, ki naj bo enakomerno razdeljena med Stvarnika, človeka samega in njegovega bližnjega. Resnična, globoka ljubezen do Boga in do človeka je edino sredstvo proti stiskam sveta — in tudi proti trpljenju osamelosti.

Pri tem ne pozabimo, da nas Bog neprestano ljubi in nam

Na romanju
pri Mariji
v Lujanu
(foto Marjan
Šušteršič)

Kar ljubimo,
hočemo
razumeti

to tudi dokazuje s tem, da nam podarja eksistenco. Na nas je, da to neskončno ljubezen odkrijemo. Če za ljubezen ne vemo, nas ta ne more reševati pred osamljenjem. Od tod Odrešenikov nasvet: „Ljubiti Boga!“

Človek kot razumno bitje skuša razumeti vse, kar ljubi. Če Boga ljubimo, je nujno, da ga hočemo spoznavati in razumeti, pri tem pa se nam ne odkriva le Njegova veličina, marveč predvsem Njegova očetovska ljubezen. Če se hočemo dokopati do spoznanja in uživanja božje ljubezni, ki napolni vsako samotnost, moramo skušati *razumeti* Njega, ki se je razodel, in Ga *spoznavati* tako preko Njegovega *nauka* kakor preko Njegovega *stvarstva* in to spoznanje poglobljati s pomočjo razgovora, ki mu pravimo molitev.

Zato je vsako iskanje tudi naravnih resnic, vsako raziskovanje materialnih ali duhovnih skrivnosti, vsako znanstveno in tudi fizično delo, če je storjeno z ljubeznijo do

stvarnosti, to je do resnice, v bistvu dejanje ljubezni do Boga, ki je Resnica sama, in hkrati tudi do bližnjega, ki je našega dela potreben.

Delo: ljubezen In tako nam postane jasno, zakaj vsako *temeljito oprav-*
do stvarnosti in *ljeno*, globoko zajeto *delo prepreči v človeku občutek osa-*
do bližnjega, *melosti*.

rešuje pred
samoto

Skrivnost namreč ni v delu, temveč v ljubezni do resnice in do bližnjega, ki ju vsako dobro opravljeno delo obsega. Če pa v našem delu ni ljubezni do stvarnosti, to je do resnice, ki je v stvareh, če nam pri delu ni mar, da bi se naši bližnji okoristili z njim, če je edini smisel našega dela le iskanje osebnih koristi, nas vse delo, ves napor in vsa naša aktivnost ne morejo rešiti pred osamljenostjo. Brez ljubezni ni rešitve pred osamljenostjo, tudi v delu ne.

Človeštvo to podzavestno čuti in zato skoraj obupno hlata za ljubeznijo. A na žalost jo iščemo mnogokrat tam, kjer je ni, ali pa jo iščemo preveč površno.

Potreba
globokih
temeljev

Ljubezen — tako božja kakor človeška — je zaklad in zaklade je treba iskati *globoko*. Če hočemo, da bodo naši odnosi do soljudi zadosti trdni, jih moramo graditi na globokih temeljih resnice.

Resnica —
izhodišče
ljubezni

Sprejetje realnosti — resnice — je izhodišče vsake ljubezni. Nikogar ne moremo ljubiti, če ga ne poznamo ali če se o njem motimo.

Nerazumevanje
je
osamljenost

Če se delamo drugačne, kot smo, lažemo. Laž pa kot vsak greh, kot vsako nasprotje resnice — vodi v osamljenost. Od tod važnost resnične in globoke priprave na zakon. Prava ljubezen je v tem, da ljubimo človeka takega, kakršen je, da sprejemamo resnico o njem. Le tako ga lahko razumemo. Če se o človeku motim, ga ne morem rešiti osamljenosti. Rekli smo že, da je biti nerazumevan isto, kakor biti osamljen. A ker smo površni, ker ne gremo dovolj globoko, bi radi tudi v vprašanju naše osamljenosti lahkkih, hitrih rešitev.

Tako na primer vse preradi pričakujemo, da bi nas drugi rešili naše samote, pa pri tem pozabljamo, da imamo v svojih rokah moč, da bi rešili osamljenosti naše bližnje.

„Gorenjski večer“ v organizaciji Zveze slov. mater in žena iz Ramos Mejje v Slomškovem domu 30. 4. 1977. Na sliki „Fantje na vasi“ in recitatorja Alenka Smole in Janez Jerebič (foto Alpe)

Radi bi, da bi nas razumeli, pa se ne potrudimo, da bi mi razumevali.

Radi bi, da bi nas imeli radi, pa pozabimo izkazovati ljubezen.

Spolnost kot
beg

Neprestano hlastanje za spolnimi odnosi, ki je v današnji družbi tako pogosto, je v veliki meri beg pred osamljenostjo, a to je mnogokrat beg v napačno smer

Spolnost je lahko izraz ljubezni, more pa biti tudi izraz egoizma. Če uporabljam najgloblje lastnosti svojega bližnjega v spolnem odnosu zato, da rešim *sebe* osamelosti, da zadostim svojim čutom, problema osamelosti nisem rešil. Nasprotno! Razočaral sem sebe in bližnjega, porušil most, ki bi naju lahko rešil osamelosti. Svojega bližnjega *sem* uporabljal sebi v prid — ter pogreznil sebe in njega v

še globljo samoto. Prav isto dela skušnjavec, ko hoče svojo osamelost pregnati s tem, da trga ljudi od Boga.

Spolnost —
izraz ljubezni

Spolno dejanje, storjeno v ljubezni, to je z namenom osrečiti, predati se, posvetiti se ljubljeni osebi popolnoma in za vedno, čimbolj očiščeno egoizma, je resnično dejanje, ki povezuje človeka s sočlovekom in z Bogom. Zato je *pred* spolnostjo potrebna globoka in *velikodušna* ljubezen. Spolnost je torej lahko krona ljubezni — ali pa njen grob; je lahko pot iz osamljenosti — ali padec v še večjo *samoto*.

Osamljenost
sredi bogastva
in slave

Beg pred osamljenostjo je beg pred trpljenjem in kot tak vzrok mnogih človeških napak in pregreh. Borba za denar, za oblast, za vpliv ima prav tako svoje korenine v želji, dobiti moč nad bližnjimi, da bodo odvisni od mene in me ne bodo mogli zapustiti. Biti središče — naj bi pomenilo biti zavarovan pred osamelostjo.

Vendar ves denar in vsa oblast ne moreta pregnati osamljenosti iz človeškega srca. Od tod osamljenost mogočnih in bogatinov ter njih razočaranje, ko spoznajo, da kljub slavi in bogastvu ostajajo sredi obilja — sami, če niso znali ohraniti svojega srca odprtega za velikodušno razumevanje bližnjega.

Droge — beg
pred realnostjo

Tudi droge so beg pred osamljenostjo po poti, ki privede v skrajno osamelost — duševno bolnih.

Vsak beg pred realnostjo je nujno beg v osamelost. Zato je tudi vsak greh iskanje sreče na nemogoč način, po poti, ki vodi prek egoizma, nerealnosti (neresničnosti) v *osamelost*.

Greh: vir
osamljenosti

Tako morda lažje razumemo, zakaj je sodobna družba družba osamljencev sredi gneče in zakaj je boj proti osamljenosti boj proti grehu, to je: delo za vrnitev krščanstva v družbo, za širjenje plemenite ljubezni v človeštvu, za poglobljanje ljubezni med nami.

Ljubezen:
osnova
človeških
odnosov

Ljubezen mora biti osnova vseh človeških odnosov.

Dejstvo, da ljubezen večkrat istovetimo s spolnostjo, je znak, da ljubezen pojmuje le enostransko, nagonsko in nepopolno. Res je, da mora biti spolnost prežeta z ljubeznijo, a zaklada ljubezni spolnost ne izčrpa.

(Konec prihodnjič)

Evharistična skrivnost

(Nadaljevanje)

EVHARISTIJA KOT ČLOVEKO- VO VKLJUČEVANJE V KRIS- TUSOVO VELIKONOČNO SKRI- VNOST

**Človek se vključuje v Kristusovo
velikonočno skrivnost z daritveno
voljo**

Maša ni le Kristusova, temveč je tudi naša daritev. Vsaka daritev pa mora biti izraz notranje predanosti; brez notranje daritve bi bila maša, kolikor ni le Kristusova, temveč tudi naša daritev, laž. Kdor prinese Bogu dar, s tem najprej pove, da ga priznava za najvišjega Gospoda in da hoče izpolnjevati njegovo voljo. Jezus pričakuje, da bo naše mišljenje

in ravnanje vedno bolj podobno njegovemu mišljenju in ravnanju. Zato nam kliče sv. Pavel: „Isto mišljenje naj bo v vas, ki je tudi v Kristusu Jezusu,“ ki „je sam sebe izničil, podoba hlapca vzel nase... in bil pokoren do smrti, smrti na križu“ (Flp 2, 5—8). Kristus nas vabi, da bi pogosto skupaj z njim darovali mašno daritev; skupno pa naj bi jo darovali zlasti ob nedeljah, ki so spominski dnevi Kristusovega vstajenja, in na zapovedane praznike. Tako bo maša šola, kjer se bomo kristjani navzeli Kristusovega daritvenega mišljenja in ravnanja.

Kristusa sta vodili in prešinjali sinovska vdanost in pokorščina

do nebeškega Očeta v vsem njegovem zemeljskem življenju, svoj višek pa sta dosegli v smrti na križu; v evharistiji in na Očetovi desnici se nadaljujeta in nadaljevali naj bi se v udih Cerkve, da bi bilo vse njihovo življenje živa, Bogu prijetna daritev. Ta kristjanova življenjska daritev bo najboljša podlaga za sodelovanje pri mašni daritvi, v katero se bo zlivala daritev življenja in dosegala v njej svoj vrhunec. Tako kristjan ne bo čutil raztrganosti med mašo in vsakdanjim življenjem, ampak živo povezanost. Na

tak način pojmovana evharistična daritev za kristjana ne bo le od zunaj naložena dolžnost, marveč hkrati in predvsem življenjska potreba. Mašna daritev bo vključena v daritev življenja in narobe.

Kristjan se bo udeleževal evharistične skrivnosti z daritveno voljo le, če se bo vsak dan čimbolj ravnal po Kristusovih besedah: „Če hoče kdo hoditi za menoj, naj se sam sebi odpove in vzame vsak dan svoj križ ter hodi za menoj“ (Lk 9, 23).

Mašna daritev je višek vsega kristjanovega prizadevanja, vrhunec njegovega češčenja Boga in službe ljudem v apostolatu in delih ljubezni. Sebe, svoja dela in ves svet naj bi pri mašni daritvi skupaj s Kristusom daroval nebeškemu Očetu.

Današnji človek dostikrat gleda na svet in na dejavnost v njem, kakor da vse to ne bi imelo nobene zveze z Bogom in vero. Tudi kristjan je v nevarnosti, da bi udeležbo pri maši imel le za nekaj ločenega od vsega ostalega življenja, ki ga živi v poklicu, družini in javnosti. Zato je pomembno, da si spet in spet pokliče v zavest, kaj pomenita pri obhajanju evharistije kruh in vino. Vzeta sta iz stvarstva, kolikor ga je človek po božjem naročilu preoblikoval s svojim delom; sta podoba vsega, kar so ljudje prejeli od Boga, podoba vseh dobrin, ki jih uporabljajo in uživajo, podobna tudi vsega njihovega dela, po-

doba njih samih. Spremenjenje kruha in vina v Jezusovo telo in kri pomeni, da Kristus povzema vase vse tisto, kar smo in kar imamo. To, kar po duhovnikovih rokah in skupaj z njim darujemo, nismo več mi, marveč je Kristus v nas, skupaj z nami pa je v Kristusovo daritev pritegnjeno tudi vse vesoljstvo. Tako kristjani z zares ustreznim udeleževanjem pri mašni daritvi, posebno če je združena z zakramentalnim obhajilom, v najvišji meri opravljajo „posvečenje sveta“ kot predujem tiste polne posvečenosti, ki se bo dopolnila ob prenovitvi vesoljstva ob drugem Kristusovem prihodu.

Človek se vključuje v Kristusovo velikonočno skrivnost z notranjim in zunanjim sodelovanjem

Bog, ki nas je ustvaril brez nas, nas ne bo zveličal brez nas (prim, sv. Avguštin 169, 11. 13; PL 38, 923—925). Hoče, da pri svojem zveličanju in pri zveličanju drugih sodelujejo s Kristusom tudi njegovi udje. Tako je odločil v človekov blagor, da bi povečal kristjanovo veličino svoje neveste Cerkve (prim. Pij XII., *Mystici Corporis*, št. 43). Ker postaja Kristusova velikonočna skrivnost v vsakem kraju in času navzoča prav posebno v evharistiji, prihajamo po njej v življenjski stik z daritvijo na križu in postajamo deležni sadov te

daritve. Zato je pri evharistiji še posebej potrebno naše sodelovanje.

Tako je razumljivo prizadevanje Cerkve, da se verniki evharistične skrivnosti ne bi udeleževali kot tuji in nemi gledalci, ampak da bi jo v obredih in molitvah dobro razumeli ter zavestno, dejavno in polno sodelovali. Takšno sodelovanje zahteva narava bogoslužja in skupno ali kraljevo duhovništvo, ki ga je s krstom postalo deležno vse božje ljudstvo (pri. B 14; 48).

Skupni odgovori, molitev in

petje pri maši — vse to ne sme biti samo govor naših ustnic, marveč še bolj glas našega srca, notranja molitev, sicer bo naša molitev brneč bron in zveneče cimbale. Prednost ima petje, ki je odlično znamenje ljubezni do Boga in obenem izraz veselja nad odrešenjem. Petje ustvarja edinstvo v svetem zboru. „Kdor dobro poje, moli dvakrat,“ je rekel sv. Avguštín.

Obhajanje maše je treba tako urediti, da bo vse božje ljudstvo v čim večji polnosti iz tega zajemalo sadove (prim. B 14; 19; 26; 28; 30). Pri tem bomo upoštevali naravo in druge okoliščine vsega občestva. Vse opravilo bomo tako uredili, da bo vodilo k zavestnemu, dejavnemu in polnemu sodelovanju vernikov, k sodelovanju telesa in duha v goreči veri, upanju in ljubezni. Izmed mogočih oblik sodelovanja bomo izbirali tiste, ki bodo v določenih okoliščinah najbolj pospeševale dejavno in polno sodelovanje ter boljše ustrezale duhovni rasti vernikov.

Zunanja liturgična znamenja (npr. stoja, sedenje) so govornica, s katero na zunaj izražamo svoje notranje sodelovanje. Za človeka, ki je telesno duhovno bitje, so zunanje kretnje pomembne. Ista telesna drža vseh udeležencev je znamenje občestvenosti in edinstvi svetega zbora. Spodobi se, da vsa ta dejanja opravljamo lepo. Upoštevatí pa je treba pri tem tudi starost, bolehnost in utrujenost udeležencev pri sv. daritvi.

Pri mašni daritvi in sploh pri vsakem liturgičnem opravilu naj sodeluje ves človek s svojimi telesnimi in duhovnimi zmožnostmi; zato niso pomembni le petje, glasna ustna molitev in zunanja liturgična znamenja, temveč tudi gledanje in poslušanje.

Človek se vključuje v Kristusovo velikonočno skrivnost s prejemanjem Gospodovega telesa in krvi

Kakor je za naravno življenje potrebna hrana, podobno velja tudi za ohranjanje, krepitev in rast nadnaravnega življenja, ki smo ga prejeli pri krstu, ko smo postali božji otroci. Razen tega je v nas samih in v svetu veliko nevarnosti, ki ogrožajo življenje božjega otroštva, ki je v nas. Zato nam je še posebno potrebna hrana, ki nam dan za dnem daje moči in poguma, da ne omagamo ob težavah našega delavnika. Eucharistija je taka hrana za slabotne, za romarje na poti proti obljubljeni deželi nebes.

Pri svetem obedu je Kristus naš gostitelj in obenem naša hrana. Ko prejemamo Kristusa kot našo hrano, smo deležni dobrin velikonočne daritve in obnavljamo novo zavezo, ki jo je v Kristusovi krvi enkrat za vselej Bog sklenil z ljudmi; obenem v veri in upanju vnaprej obhajamo eshatološko gostijo v Očetovem kraljestvu (prim. Es 3 a).

Obhajilo je globoko osebnostno, a hkrati tudi izredno občest-

veno dejanje. Kristus nas vedno globlje združuje s seboj in nam daje delež pri svojem poveljanskem življenju: „Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem“ (Jan 6, 56). Na ta način smo tudi vedno bolj eno med seboj. Ko namreč prejemamo Kristusa, vedno bolj postajamo njegovo telo: „Ker je en kruh, smo mi, ki nas je mnogo, eno telo; vsi smo namreč deležni enega kruha“ (1 Kor 10, 17). Seveda je v ta namen potrebno naše osebno sodelovanje.

Pri obhajilu gre za daritveni obed, kajti obhajilo je sad daritve. Kadar pri obhajilu vredno prejmemo evharistično žrtev, tedaj na zakramentalno popolnejši način sodelujemo pri evharistični daritvi in smo te daritve deležni v polnejši meri. Daritev in sveti obed sta namreč najtesneje med seboj povezana. Da se to še bolj pokaže, je zelo primerno, da verniki prejmejo obhajilo s hostijami, ki so posvečene prav pri tisti maši, katere se udeležujejo, in da so v nekaterih primerih deležni tudi keliha (prim. Es 31, 32).

V zavesti, kako velik dar je za kristjana sveto obhajilo, nas Cerkev vztrajno vabi, da bi pogosto, če je mogoče pri vsaki maši, prejemali kruh močnih. Kristus nas po pogostnem prejemanju evharistije ne povezuje le s seboj in z brati, temveč nas tudi oprošča malih grehov in časnih kazni ter nas varuje pred velikimi, vedno bolj poživlja duhovno življenje,

nam daje vedno več kreposti in vedno bolj zagotavlja poroštvo večne blaženosti.

Kadar verniki ne morejo prejeti zakramentalnega obhajila, naj ga prejmejo vsaj duhovno s tem, da obude živo vero in se s čim bolj gorečo ljubeznijo z evharističnim Kristusom združijo.

Zedinjenje s Kristusom, ki ga povzroča obhajilo, je treba nadaljevati v celotnem krščanskem življenju. Verniki naj bi premisljevali prejeti dar in naj bi ob vodstvu Svetega Duha živeli svoje vsakdanje življenje ter prina-

šali obilnejše sadove ljubezni. Zelo se priporoča, da po obhajilu nekaj časa vztrajajo v molitvi: tako bodo lažje svoje življenje spremenili v službo Bogu in ljudem.

Ker gre pri maši za obhajanje velikonočne gostije, si moramo vsi prizadevati, zlasti še duhovnik, ki vodi evharistično slavo, da bo med vsemi udeleženci vladalo pristrčno družinsko ozračje.

Človek se vključuje v Kristusovo velikonočno skrivnost z nadaljevanjem daritve v vsakdanjem življenju

Krščansko življenje naj bi bilo zrel sad in uresničevanje evharistične daritve, pri kateri se skupaj s Kristusom in z njegovimi

udi popolnoma Bogu darujemo. Dejavno sodelovanje se mora kazati v vsem življenju, življenju zveste predanosti in službe Bogu in ljudem. Bogoslužje pri maši se nadaljuje v bogoslužju življenja in se vanj preliva. Sv. maša dobiva tesno zvezo s stvarnim življenjem čez teden: življenje naj bi postalo daritev kot nekaj podaljšek in odsev evharistične daritve. Iz nje naj bi krščansko življenje izhajalo in k njej naj bi vodilo, da bi moglo biti resnično služba Bogu in ljudem. Tako bo celotno življenje božjega ljudstva vedno bolj postajalo živa, Bogu prijetna daritev; vedno bolj bomo v občestvu z Bogom in med seboj (prim. C 7, 2).

(Dalje prihodnjič)

Ljubezen do Boga, najvišja krščanska krepost

Ob neki priliki je eden od učiteljev postave vprašal Jezusa: „Učenik, katera je največja zapoved v postavi?“ Jezus mu je odgovoril: „Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in svojo dušo in vsem mišljenjem! To je največja in prva zapoved“ (Mt 22, 36).

Ljubezen do Boga je torej prva in največja zapoved. Isto misel je skoro na pesniški način izrazil sv. Pavel v pismu Korinčanom: „Ko bi človeške in angelske jezike govoril, ljubezni pa bi ne imel, sem brneč zvon ali zveneče cimbele... In ko bi dal svoje telo, da bi zgorel, ljubezni pa bi ne imel, mi nič ne koristi“ (1 Kor 13).

Zakaj smo dolžni Boga ljubiti?

Najprej zato, ker je naš stvarnik in Gospod in stvarnik tudi vsega drugega na svetu. Naša ljubezen je zatorej le hvaležno priznanje za vse te dobrrote. Če se ozrem nase, na stvari okoli sebe, odkrijem nešteto čudovito lepih in dobrih stvari — ki so mi bile vse dane od Boga. Odkrijem svoje telo, to največjo umetnino vidnega stvarstva, odkrijem

v sebi dušo, po kateri sem v neki meri podoben Bogu samemu, ki je čisti duh. Kot kristjanu mi vera odkrije čudoviti nadnaravni svet milosti, odrešenja in nebes. Spoznam, da nam je ljudem bila dana zemlja za bivališče in za vir vsega, kar za življenje potrebujemo. Vemo, da vse to ni nastalo slučajno, temveč da je dar Boga, ki ni stvaril iz potrebe, tudi ne, da bi osrečil sebe, temveč iz čiste ljubezni do človeka, v njegovo izključno srečo. Vse v meni in okoli mene mi torej govori, kako neizmerno me je ljubil in me ljubi Bog. Posebej še, ko je izročil svojega Sina v odkup za moje grehe, „da bi se nihče, ki vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje“.

Ob premišljanju teh dejstev se nepokvarjeno srce nujno čuti vse prevzeto hvaležne ljubezni do svojega Stvarnika in Boga. Vsak človek je namreč po naravi plemenit, saj je stvar nad vse plemenitega Boga, in zato, kjer najde ljubezen, nanjo tudi z ljubeznijo odgovori. Nekaj naravnega je torej za človeka, da božja ljubezen vrača s svojo ljubeznijo. Hvaležnost je tako prvi nagib za človekovo ljubezen do Boga. In

čim bolj se pogloblja v božjo ljubezen, tem bolj ga naravna plemenitost sili, da poskuša to ljubezen Bogu vračati.

Toda tudi če bi recimo Bog ne bil človekov dobrotnik, bi njegovo srce nujno vzplamtelo v ljubezni do Njega. Bog je namreč vsepopolno bitje, je pač Bog. Človekovo srce pa prav zato, ker je ustvarjeno po božji podobi, nagnosko ljubi vse, kar je lepo in dobro. In toliko večja je ta ljubezen, čim večja je lepota in dobrota ljubljenega predmeta. Zato je Bog vreden najvišje, absolutne ljubezni, ker je pač neskončna dobrota, neskončna lepota. Ne moremo ga primerjati z nobenim drugim bitjem, vse drugo je le rahel odsev njegovih popolnosti. Kako prijetno se ljudje počutimo v družbi resnično dobrega, plemenitega človeka! Kako človekovo srce pritegne k sebi resnična lepota, že telesna, še bolj pa duhovna! Kako ljubi otrok svojo dobro mater, mož svojo ljubeznivo ženo! In vendar, kaj je ljubezen matere in lepota žene v primeri z dobroto in lepoto božjo.

Ko je Mojzes prosil Boga, naj mu pokaže svoje obličje, mu je Gospod odgovoril: „Pokazal ti bom vse dobro!“ Nič in nihče ne more na zemlji ugasiti naše žeje po dobroti in lepoti. Samo Bog more napolniti človekovo srce, kot pravi sv. Avgustin: „Zase si nas ustvaril, o Bog, in nemirno je naše srce, dokler ne po-

čije v Tebi!“ Tako človek neizmerno hrepeni po Bogu in sluti, da bo šele v njem našel popolno zadoščenje svojemu neutešnemu hrepenenju po vsem lepem, plemenitem in dobrem.

Potem pa je Bog tudi naš, v nekem smislu last vsakega od nas. Človek ljubi svoje stvari, ljubi v nekem smislu celo svoje napake in slabosti, prav zato, ker so njegove. Kdo pa je bolj naš kot Bog? Postal je naš s stvarjenjem, v katerem je po stvarih sam sebe posredoval človeku; naš v učlovečenju, ko se nam je dal v naši človeški naravi; naš, ko je dal za nas svoje življenje na lesu križa, in naš, ko se nam je dal pri zadnji večerji v hrano in pijačo. In naš hoče biti za vedno v nebesih. Tako lahko ponavljamo z nevesto v Visoki pesmi: „Moj ljubi je moj in jaz sem njegova“ (2, 16).

Popolna in nepopolna ljubezen

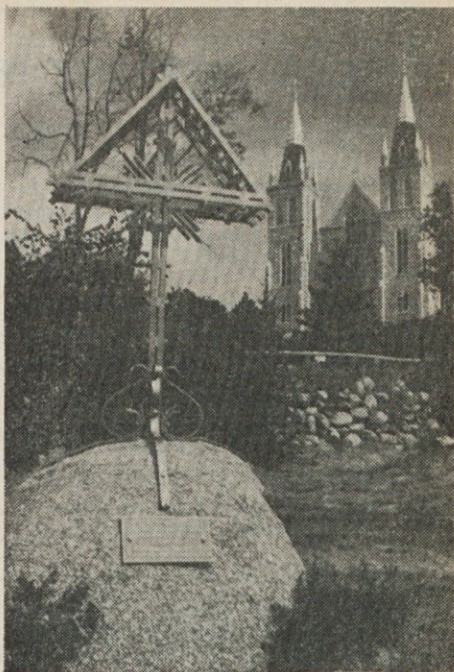
Dveh vrst je ljubezen do Boga. Ljubezen Boga do nas je nasprotno le ene vrste: popolna, ker nas ljubi brez vsake misli na lastno korist, ki je od nas seveda ne more imeti in je tudi ne potrebuje. Naša ljubezen do Boga pa je lahko — kot pravijo teologi — popolna in nepopolna. Popolna je ljubezen, ko Boga ljubimo, ker je dober in popoln sam v sebi, brez ozira na to, da je tudi zame dober. Kdor se veseli, da je Bog to, kar je, namreč prav

Bog, torej vsepopolno bitje, in mu želi, da to tudi ostane, potem je ta ljubezen popolna. Sv. Avguštin je te vrste ljubezen izrazil na svoj genialni način: „Gospod, če bi bil jaz Bog in Ti Avguštin, bi želel, da bi Ti postal Bog in jaz Avguštin!“ Nepopolna pa je ljubezen, kadar Boga ljubimo zato, ker je za nas dober. Gledamo pri tem na svojo korist — na dobrote, ki smo jih od njega prejeli ali pa jih pričakujemo prejeti.

Ena najbolj pogostnih zmot in nejasnosti glede ljubezni do Boga je misliti, da ta obstoji predvsem v prijetnih čustvih, v požnostnih željah in podobnem. Človek, ki se hitro razneži in razčustvi, bi že ob sami misli na Boga govoril: Moj Bog, ljubim te! Ko pa to prijetno čustvo premine in se človeka loti duhovna suhota, bo pa isti človek govoril: Gospod, ne morem te ljubiti!

Dejansko čustva niso merilo človekove ljubezni do Boga. So bolj znak njegovega temperamenta, ne pa merilo ljubezni. Zato dve osebi lahko enako resnično in močno ljubita Boga in ena hkrati to ljubezen nekako čustveno doživlja, medtem ko druga oseba te ljubezni, enako močne čustveno ne doživlja.

Ljubezen do Boga, ki se nam zapoveduje, ni čustvena ljubezen. Zakaj ne? Ker človek svojih čustev nima v oblasti, so dosti neodvisna od njegove volje. Pridejo in odidejo neodvisno od nas. So odvisna od temperamenta, od

Slovenski spominski križ z božjepotno cerkvijo kanadskih mučencev v Midlandu, Kanada, v spomin na protikomunistične žrtve v Sloveniji. Blagoslovljen je bil 14. 9. 75.

telesnega razpoloženja in še od mnogih drugih vzrokov, ki niso v naši oblasti. Mnogi svetniki so dolga leta živeli v duhovni suhoti, ne da bi čutno doživljali ljubezen do Boga. A vendar so to ljubezen imeli in sicer v visoki meri, kar so dokazovali s svojimi deli, s trpljenjem in zvestim, dá, junaškim izpolnjevanjem božje volje.

(Bo še)

Alojzij Kukovica

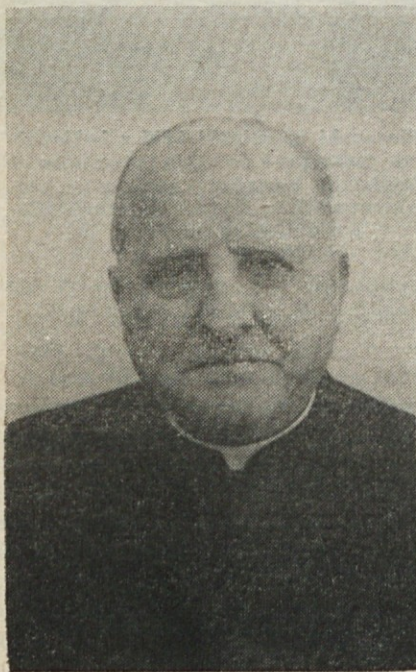
Moje življenje in delovanje

V nedeljo 3. julija bo g. Gregor Mali obhajal v slovenski cerkvi Marije Pomagaj svoj zlatomašniški jubilej. Uredništvo DŽ je naprosilo zlatomašnika, naj bi za bralce naše revije na kratko popisal svojo življenjsko pot.

1. Življenjski podatki, otroštvo in šolanje.

Iz Kamnika pelje cesta čez klanec Kavran v Tuhinjsko dolino. Ko pridete na vrh tega klanca,

Zlatomašnik Gregor Mali

kjer cesta zavije proti jugu, zagledate pred seboj župnijsko cerkev svete Neže na Selih pri Kamniku, nad njo pa vas Znojile, ki ima le šest hiš. Tu sem se v hiši št. 4 rodil 12. marca 1901.

Ker sem slaboten prišel na svet, sta oče Lovrenc in mati Helena poskrbela, da so me botri še isti dan nesli h krstu. Ker je bil na ta dan god sv. Gregorija Velikega, papeža, so mi pri krstu dali ime Gregor, krstil me je župnik Anton Stenovec.

V otroških letih me je stalno spremljala bolezen. Zato so mi morali dobri starši večkrat kupovati obleko za odhod v večnost. Toda Bog mi je ohranil življenje v veliko veselje sestre in dveh bratov, posebno staršev, ki so vse storili, da so mi ohranili življenje.

Iz otroških let se spominjam samo enega dogodka, ki ga še zdaj nosim živega v spominu.

Mama me je, ko sem bil star štiri leta, vzela s seboj na najlepšo njivo. Z nje se je izredno lepo videla naša župnijska cerkev, ki je bila edina v ljubljanski škofiji posvečena sveti Neži. Mama je pridno delala, jaz pa sem ves čas gledal proti cerkvi in opazoval moža, ki je s knjigo v roki hodil okrog cerkve in bral iz nje. Vprašal sem: „Mama, kdo pa je mož, ki hodi okoli cerkve?“ Odgovorila mi je: „To je naš gospod župnik!“ „Kaj

pa dela?“ „Vsak dan za nas moli in Boga povzdiguje pri sveti maši v svojih rokah.“

Ob teh maminih besedah sem utihnil, sédel spet v travo in mislil, kako nekaj lepega mora biti vsak dan Boga povzdigovati v rokah.

Leta so tekla. Spolnil sem 6 let. Toda v šolo zaradi slabega zdravlja še nisem mogel hoditi. Zato je mama prosila Janeza, tri leta starejšega brata, da bi me domá učil brati. Vendar se v začetku nisem hotel učiti. Izgovarjal sem se, da se bom tedaj, ko bom začel hoditi v šolo.

Neko nedeljo po kosilu me je brat Janez hotel učiti brati. Meni se ga pa ni ljubilo poslušati. Raje bi poslušal ptičke, ki so na vrtu tako lepo peli. Oče me je ves čas opazoval. Naenkrat je udaril s pestjo po mizi in zavpil: „Presneti otrok! Ali se boš učil ali ne? Jaz sem se šele pri vojakihi mogel naučiti brati, ker še tedaj ni bilo nobene šole. Ti se pa že zdaj lahko naučiš. Takoj še danes moraš poznati vse črke! Če ne, jih boš dobil.“

Vedel sem, da oče ne pozna nobene šale. Takoj sem se z veliko vnemo lotil učenja. V eni uri sem že poznal vse črke in začel brati iz knjige, s katero me je brat učil. Ko je oče slišal, da že znam brati, me je pohvalil: „Le rad veliko beri! Danes samo tisti kaj velja, ki že v mladosti brati zna.“

Ko sem bil star sedem let, sem začel hoditi v zasilno šolo na Sé-

lih. Brati in pisati nas je učil cerkovnik in organist, verouk pa župnik Anton Jamnik. Pet let sem obiskoval to šolo in prebral vse knjige, kar so jih imeli v knjižnici.

Proti koncu petega leta moje šole na Sélih je pa prišel župnik Anton Jamnik k nam. Pri mizi v hiši sta se z očetom pogovarjala o meni. Vse sem dobro slišal, kar sta govorila. Župnik je govoril o četu: „Lovrenc, pet sinov imate. Vseh ne boste potrebovali domá. Ali bi ne bilo pametno, ko bi poslali Gregorja v štirirazredno osnovno šolo v Kamniku, da bi se tam pripravil na gimnazijo v Ljubljani?“

Oče je odgovoril: „Gospod župnik, ne vem, če bom mogel spolniti vašo željo. Naše posestvo je v hribih in ni veliko. Poleg tega se slabe letine vrste ena za drugo. Kar bi mogli prodati, nima nobene prave cene, kar pa kupujemo, je pa vse zelo drago.“

„Vem vse to, Lovrenc! Res nimate veliko dohodkov. Imate pa zelo dobro ženo in pridne otroke. Vsi vam bodo pomagali, tudi jaz. Glavni pomočnik pa bo Bog. Gregor ima že 12 let. Zato se mudi. Kaj pravite na to?“

„Gospod župnik! Z božjo pomočjo bomo skušali vaš predlog spolniti. Kamniška šola bo preizkušnja za našega Gregorja. Le če jo bo dobro končal, bo mogel iti v Ljubljano v višje šole.“

„Lovrenc, veseli me, da ste se tako odločili. Boste videli, da bo

Gregor postal duhovnik, ki bo zvesto služil Bogu, Cerkvi, narodu in domovini. Če se bo to zgodilo, bodo bogato poplačane vse vaše skrbi in žrtve.“

„Bog daj, da bi se vaša velika napoved uresničila!“ je rekel oče. Župnik je odgovoril: „Boste videli, da se bo! Le zaupajte!“ Nato se je poslovil od vseh in odšel.

Tako se je moja tiha, skrita želja uresničila. Zelo sem bil vesel, da bom mogel iti v šolo najprej v Kamnik, potem pa še v Ljubljano. Za to mojo skrito željo je vedela samo mama. Že prej mi je s sestro Francko pripravila perilo in obleko, v Kamniku pa poskrbela za stanovanje pri znani gospodinji Mancij, ker je vedela, da bi težko vsak dan hodil v šolo od doma v Kamnik pol drugo uro daleč in prav toliko nazaj domov. Zajtrk in večerjo bom imel pri gospodinji, kosilo pa v frančiškanskem samostanu. Zato bom pa vsako jutro hodil ministrirat, vsako nedeljo bom pa pri glavni maši tudi pel na koru. Mama mi bo pa vsak teden prinesla od doma kruha, da ne bom lačen. Zato mi je pa bilo slovo od doma in domačih lažje, kakor sem prej mislil, da mi bo.

Sredi septembra 1912 se je začela šola. En dan prej sem z mamo šel v Kamnik, kakor je naročila gospodinja. Tam sem že našel več součencev, ki so me veselo sprejeli v svojo družbo.

V kamniški šoli

Življenje pri gospodinji Mancij

smo se vsi kmalu navadili. Vsako jutro smo šli k sv. maši, po zajtrku pa v šolo. V tretjem razredu nas je učil učitelj, ki je bil živčno bolan. Nekega dne me je poklical k tabli, da sem nanjo pisal to, kar je dal vsem učencem za domačo nalogo. Ker sem bil majhne postav, sem moral na vso moč stegovati desno roko, da sem dosegel zgornji dal table. Eno stran table sem z veliko težavo popisal. Proti koncu druge strani pa me je desna roka tako bolela, da nisem mogel nič več pisati. Učitelj je poklical drugega učenca, da je končal pisanje, mene pa je zapodil v klop in mi rekel, naj pustim kamniško šolo in grem nazaj v hribe krave past.

Ravnatelj Tramte nas je učil lepopis. Pisal je izredno lepo. Skušal sem ga v njegovi pisavi posnemati, toda v začetku nisem dosegel uspeha. Šele pozneje v razredih višje gimnazije sem se mu nekoliko približal. Ravnatelj Tramte je bil zelo dober, pa tudi zelo strog učitelj in vzgojitelj. V četrtem razredu me je pripravljaval na gimnazijsko preizkušnjo. Ker sem ga vedno ubogal in se pridno učil, me je rad imel in me zelo dobro pripravil na gimnazijo.

Učitelj Andrej Pogačar nas je učil risanje. Bil je nenavadno miren, potrpežljiv, zelo spreten in dober učitelj in vzgojitelj. Nekoč nam je na tablo narisal samokolnico in naročil, naj jo prerišemo na risalni papir. Več časa sem se resno prizadeval, da bi jo lepo pre-

risal, pa se mi ni posrečilo. Tedaj se mi približa učitelj risanja, me prime za desno roko, v kateri sem držal pripravo za risanje, in jo večkrat na različnih krajih zavrti, potem mi pa pokaže risalni papir, na katerem je bila izredno lepo naslikana samokolnica. Občudoval sem jo in se je kar nisem mogel nagledati. Vendar četudi sem se že tedaj prizadeval, da bi znal lepo risati, se mi to tudi v gimnaziji ni posrečilo.

Naš katehet v Kamniku je bil frančiškan pater Friderik Saller. Resno se je prizadeval, da bi se verouka vsi učenci ne samo učili, ampak tudi po veri živeli. Toda nekateri učenci se na noben način verouka niso hoteli učiti. Norčevali so se iz verouka in iz kateheta. Vse, ki se niso hoteli učiti verskih resnic, je večkrat klical k tabli. Če na vprašanje ni odgovoril, mu je rekel: „Ne vidi nič, ne sliši, kot bi bil mrtva stvar.“ Med tem, ko je govoril, je razprostrl prste na desni roki in jo dvigal navzgor in navzdol, potem pa vsakemu rekel, naj se nagne, da bo kaznovan. Ker je bil katehet majhne postave, njegova frančiškanska obleka pa široka, je med kaznovanjem delala smešne zavoje, tako da se je ves razred smejal. Ko je katehet to videl, nas je kaznoval tako, da nam je dal mnogo več učiti kakor navadno.

Proti koncu šolanja v Kamniku mi je součenec storil veliko krivico zato, ker mi je bil nevoščljiv zaradi znanja verouka. Zatožil me

je katehetu, da sem na Malem gradu metal po tleh bel kruh. Katehet mu je verjel in povedal gospodinji Manci, kaj sem delal. Gospodinja me je poklicala in me vprašala, zakaj sem to storil. Odgovoril sem ji, da belega kruha nisem mogel metati po tleh, ker ga nisem imel. Mama mi je vedno nosila samo črn kruh. Toda ni mi verjela, ampak me kaznovala tako, da mi je vzela častno mesto in nadzorstvo nad součenci.

Po par dnevih pride mama in mi prinese domač črn kruh. Ko ji je pripovedovala, da me je součenec zatožil, da sem metal bel kruh po tleh po Malem gradu, je mama rekla, da to ne more biti, ker mi belega kruha ne nosi, kupiti pa ga ne morem, ker je moj denar v varstvu gospodinje. Prav tedaj pa je prišel naš katehet. Poklical me je, naj pridem h gospodinji, in vpriči nje povedal, da nisem jaz metal po tleh bel kruh, ampak tisti učenec, ki me je njemu zatožil. Da bi mi nekoliko popravil krivico, ker je součencu to verjel, mi je prinesel zanimivo igraro: mizo in stolčke zložene skupaj. Igraro sem sprejel. Toda nikoli se nisem hotel sam igrati z njo. Podaril sem jo svojemu najmlajšemu bratu. Gospodinja sem pa prosil, da naj prevzame nadzorstvo nad součenci kdo drugi, ker ga jaz nič več ne bom imel. Gospodinja ni mogla verjeti, da me je krivična obsodba, da sem metal bel kruh po tleh, tako zadel.

Od tistega dneva dalje nisem

nič več rad hodil s součenci na sprehod v spremstvu gospodinje. Tudi veselje do skupnih iger sem izgubil. Rad sem bil sam in se pripravljaj na šolo in na gimnazijo.

Osnovno šolo v Kamniku sem v šolskem letu 1913/14 končal. Z velikim veseljem sem šel domov na počitnice. Le skušnja za gimnazijo jih je nekoliko motila. Skrbelo me je tudi, kje bom imel v Ljubljani stanovanje in hrano.

Nekega dne v začetku septembra 1914 so pa prišli k nam v Znojile kar trije duhovniki: znani kanonik Sušnik, prošt Andrej Kalan, ravnatelj Marijanišča, in domači župnik Jamnik.

Pogovarjali so se v začetku o gospodarstvu, létini in živini. Nato pa me je župnik Jamnik poklical in mi pred atom in mamo povedal, da sem sprejet v dijaški zavod „Marijanišče“ v Ljubljani. Ravnatelj Andrej Kalan je to slišal in očetu rekel, da namesto vzdrževalnine v denarju rad sprejme poljske pridelke, in naročil, na gotovo pridem k skušnji za gimnazijo. Povedal je tudi dan, kdaj bo. Vsi naši domači, posebno ata in mama, so bili te novice zelo veseli.

Gospode so potem povabili v hišo in jim postregli. Ker se je pa vsem mudilo, so se kmalu od nas poslovili in odšli. Mene je pa začelo skrbeti, kaj bo z menoj, če skušnje za gimnazijo ne bom naredil. Zato sem se začel resno priporočati Svetemu Duhu in Mariji. Star sem bil tedaj že 14 let.

Ko sem prišel na dan skušnje za gimnazijo v Marijanišče, se je zanimala zame prednica šolskih sester v Marijanišču. Svetovala mi je, naj ne grem že tisto leto k skušnji za gimnazijo, ampak naj ostanem v petem razredu v Marijanišču, da bom dobil še več podlage za napredovanje v gimnaziji.

Odgovoril sem ji, da imam že 14 let. Na gimnazijo me je pripravljaj gospod Tramte, ravnatelj deške ljudske šole v Kamniku. Dal mi je tudi spričevalo in priporočilo za sprejem v gimnazijo. Pokazal sem ji spričevalo. Ko ga je pregledovala, mi je želela, da bi srečno napravil skušnjo, in odšla.

Skušnjo sem srečno prestal. Vrnil sem se vesel v družbi svojih sošolcev v Marijanišče, kjer sta me čakala ata in mama. Ko sem jima povedal, da sem naredil skušnjo za gimnazijo, sta mi naročila, naj se lepo vedem in pridno učim, se poslovila od mene in odšla domov.

Pouk na klasični gimnaziji v nekdanji Tomanovi ulici se je začel šele po dveh dneh. Moji sošolci — bilo jih je 23 — so se po skušnji razkropili na vse strani. Tisti, ki so bili blizu domá, so odšli domov, drugi pa k znancem ali sorodnikom, ki so jih imeli v Ljubljani. Jaz sem pa ostal sam v zavodu.

Popoldne sem sedel na Marijaniškem vrtu. Premišljeval sem, kako lepo življenje sem imel doma med starši, brati in sestro. Tedaj

se mi pa približa ravnatelj proš
 Andrej Kalan s knjigo v roki. Bil
 sem v veliki zadregi. Vstal sem in
 ga pozdravil. G. ravnatelj mi je
 prijazno odzdravil, mi rekel naj
 sédem, sédel poleg mene in me
 začel vpraševati, če je bilo letos
 kaj sadja; koliko smo pridelali
 pšenice, ječmena in ajde. Ko mu
 na vse to odgovorim, mu povem,
 da bo tudi veliko češpelj in ore-
 hov. Gospod ravnatelj me pa po-
 tem vpraša, če mi je kaj dolg čas.

Odkrito mu povem, da mi je; do-
 ma nisem bil nikoli sam. Tedaj
 vzame knjigo, prečrta pečat Ma-
 rijaniške knjižnice in mi jo dá z
 besedami: „Ná, vzemi to knjigo!
 Beri jo! Boš videl, z njo si boš
 pregnal dolg čas.“ Naslov knjige
 je bil: „Milčinski, Pravljice.“ Vzel
 sem knjigo, se zanjo zahvalil in jo
 bral prav do večerje. Vse popoldne
 in še drugi dan mi je preganjala
 domotožje in dolg čas.

(Dalje prihodnjič)

Maribor, versko in kulturno središče Štajerske

Prikazovanje Marije v Fatimi

Čim bolj se je bližal 13. julij, tem huje je Lucija trpela. Nerazumljiv strah ji je hromil razum in srce. Bežala je pred bratrančema. „Ne grem več v Irijsko globel,“ je sklenila prejšnji večer, ko so že prihajali ljudje od vseh strani. In če bo Gospa vprašala po njej, naj rečeta, da zato ni prišla, ker se boji, da je prikazen zgolj prevara hudobnega duha.

„Midva pa greva,“ sta jo zavrnila mala dva. „Gospa je rekla, da moramo priti!“ Jacinta se je kar odločila, da bo ona govorila namesto Lucije.

„Ko je bilo treba drugi dan iti,“ pripoveduje Lucija, „me je nadzemeljska sila primorala, da se ji nisem mogla ustavljati.“

13. julija

Spotoma srečajo množico ljudi, tudi iz daljnih krajev, ki jim z občudovanjem delajo prostor. Gotovo jih je od 4 do 5 tisoč. Lucija je vsa pobita in še vedno hudo trpi ob misli, da je morda le hudobni duh. Le stežka moli naprej rožni venec.

Poldne je. Na Lucijino znamenje vsi pokleknejo. Že se je zabliskalo in Gospa je tu, vsa bleščeča od luči in lepote. Lucija jo gleda in molči. Mora jo opogumiti Jacinta, da spregovori:

„Kaj želite od mene?“

In Gospa jim naroča, naj 13. naslednjega meseca spet pridejo. V tretjič tudi priporoča, naj vsak dan molijo rožni venec v čast Mater božji zato, da bi se vojna končala, češ da more samo Ona ljudem pomagati.

Lucija prosi Gospo, naj razodene svoje ime in stori kak čudež, da bodo vsi verovali v njena prikazovanja. Iz Lucijine prošnje zveni vsa stiska njene duše, ko ji niti lastna mati ne verjame.

Na Lucijino prošnjo odvrne Gospa, naj le pridejo zvesto vsak mesec. Oktobra jim bo povedala, kdo je in kaj hoče in bo storila velik čudež, da jim bodo vsi lahko verovali.

Lucija prosi Gospo še drugih milosti za razne ljudi: zdravje nekemu pohabljenцу, spreobrnjenje neke fatimske družine, skrajšanje odrešenje — pa čeprav s smrtjo — nekemu bolniku iz Atougna.

Naj le potrpijo, je Gospejin odgovor, in naj pridno molijo rožni venec. Pohabljenca ne bo ne ozdravila ne ga rešila revščine, pač pa si bo lahko sam pomagal in si zaslužil svoj kruh; naj vsak dan moli z družino rožni venec. Bolnik naj vdano potrpi. Ona že dobro ve, kdaj naj ga vzame k sebi. Ostali bodo uslišani v teku leta, a oklenejo naj se molitve rožnega venca.

Lucija pravi okoli stoječim: „Hoče, da se moli rožni venec.“

In da vlije Gospa Luciji spet novega poguma za žrtev in molitev, jim pravi: Žrtvujte se za grešnike in ponavljajte pogosto, zlasti kadar storite kako žrtev: „Iz ljubezni do tebe, o Jezus, za spreobrnjenje grešnikov in v spravo za žalitve, ki jih ljudje zadajajo brezmadežnemu Srcu Marijinemu.“

Druga ali „velika skrivnost“

Koj nato pa je Lucijin obraz zasenčila žalost. „Oj, oj!“ je deklila boleče vzdihovala. Na obrazih otrok se je kazala prepadenost.

Kaj so zvedeli? „Veliko skrivnost,“ je Lucija razložila kasneje, „nam trem v prid, ostalim ljudem pa nekaterim v dobro, drugim pa v hudo.“ Več tedaj ni povedala. L. 1941 je na povelje leirijskega škofa napisala:

„Skrivnost obsega tri različne stvari, ki pa so med seboj v zvezi; dve bom zdaj razložila.

Prva je pogled v pekel.

Marija je v tej prikazni spet razprostrla roke, iz katerih so lili žarki silne luči. Ti žarki so prodirali v zemljo in nam odpirali pogled v veliko morje ognja pod zemljo. V ognjenem morju smo videli hudobce in pogubljene duše v človeških podobah, pa vse ožgane ali prozorno žareče, kako jih plameni dvigajo kakor iskre ali dim ob požaru, da jih potem

spet požirajo in goltajo kot ogorke, ki padajo nazaj v morje. Zdelo se je, kot da nimajo ne teže ne ravnovesja. To se je godilo med njihovim rjojenjem in kriki bolesti in obupa, da nam je šel strah in groza do mozga. (Menda sem prav ob tem pogledu zakričala od groze, kakor so pravili, da so me slišali.) Hudobci so se razločevali od duš po svojih grdih in ostudnih oblikah strašnih, nam neznanih zveri, črnih ali prozorno žarečih kot oglje.

Prikazen je trajala le kratek trenutek in zahvaliti se moramo sami Materi božji, da nismo pomrli od groze in strahu.“

Drugi del skrivnosti govori o češčenju brezmadežnega Srca Marijinega. Lucija nadaljuje:

„Kakor na pomoč smo povzdignili oči k nebeški Materi, ki nam je milo pa žalostno dejala:

„Videli ste pekel, kjer končavajo duše ubogih grešnikov. Da bi grešnike obvaroval pogubljenja, hoče Gospod uvesti po svetu pobožnost do mojega brezmadežnega Srca. Če se bo to storilo, kar vam bom povedala (verjetno v naslednjih prikazovanjih), bo rešenih mnogo duš in bo mir na svetu...“

Vojna (prva svetovna) gre h koncu. A če ljudje ne nehajo žaliti Gospoda, se bo v kratkem pod (papežem) Pijem XI. začela druga, še hujša vojna. Ko boste videli neko noč neznano svetlobo, vedite, da je to veliko znamenje,

MOLITVENI NAMEN ZA JULIJ

Splošni: Da bi bili mladi kristjani dejavni in učinkoviti apostoli vseh mladih ljudi na svetu.

Misijonski: Da bi v mladih Cerkvah dobro oblikovani laiki sprejeli svoje odgovornosti.

ki ga vam daje Bog, da je blizu kazni za toliko zločinov sveta: vojska, lakota, preganjanje Cerkve in papeža.

Da to preprečim, bom prišla pozvat, naj posvetijo Rusijo mojemu brezmadežnemu Srcu, in na prejemanje zadostilnega obhajila na prve sobote v mesecu. Če bodo poslušali moje želje, se bo Rusija spreobrnila in bo mir. Drugače pa bo razširila v svetu svoje zmote, povzročajoč vojske in preganjanje Cerkve; mnogo dobrih bo mučenih, sveti oče bo mnogo trpel; več narodov bo uničenih...“

Tu je del skrivnosti, ki nam še ni znan.

„Končno bo moje brezmadežno Srce slavilo zmago! Sv. oče mi bo posvetil Rusijo, ki se bo spreobrnila in svetu bo dana doba miru.“

Gospa je zaključila svoje napovedi z besedami: „Ne pripovedujta tega nikomur, le Francku lahko povesta.“

To je druga skrivnost, o kateri so govorili otroci po Marijinem naročilu le med seboj, z drugimi pa nikoli.

Potem je Gospa še dejala:

„Kadar molite rožni venec, dodajte po vsakem čast bodi še zdihljaj: Jezus, odpusti nam naše grehe, obvaruj nas peklenskega ognja in privedi v nebesa vse duše, posebno še tiste, ki so najbolj potrebne tvojega usmiljenja.“

Otroci, ki so slišali to molitev neposredno potem, ko so v „veliki skrivnosti“ za trenutek pogledali v pekel, so razumeli, da je to molitev za grešnike ali, kakor pravi Lucija, „za duše, ki se nahajajo v najhujši in najbližji nevarnosti večnega pogubljenja.“

„Želite še kaj?“ je vprašala Lucija.

„Ne, ničesar več danes.“

Sledil je lahen pok, prikazen je zginila, Luciji pa so s tem vide njem zginili iz duše vsi dvomi in se ji je vrnil spet mir.

Množica se je zgrnila okoli malih vidcev in jih obsula s tisoči vprašanj. Navzoči so med prikazovanji lahko videli bel oblaček, ki se je že vdrugeč spustil nad hrastič. Opazili so tudi, da sonce ni sijalo tako močno kot po navadi.

Srečko Zamjen

Katoliška Cerkev v Švici po sinodi

V vsaki deželi ima Cerkev svoj obraz, čeprav gre vedno za eno, sveto, katoliško in apostolsko Cerkev. V krajevnih Cerkvah, ki so po 2. vatikanskem koncilu in še posebej po zadnji škofovski sinodi dobile poseben pomen, pridejo do izraza tako zgodovinski razvoj v posameznih deželah kakor tudi kulturne, narodne in družbene posebnosti.

Značilnosti Cerkve v Švici

Katoliški Cerkvi v Švici, državi, ki šteje nekaj nad šest milijonov prebivalcev — približno polovica je katoličanov — se pozna, da je pod vplivom treh kulturnih območij, nemškega, francoskega in italijanskega. Čeprav nimajo enotnega materinskega jezika, se vendar čutijo kot poseben in enoten narod. Navadno sicer ne govore o „narodu“, temveč o „ljudstvu“. Uradni jeziki so štirje: nemški (v vsakdanjem občevaranju uporabljajo dialekt, ki se precej loči od knjižnega jezika), francoski, italijanski in retoromanski (govori ga le okrog 40.000 prebivalcev). V bogoslužju se za naseljence iz drugih dežel uporabljajo njihovi jeziki. Ta-

ko je na primer v največjem švicarskem mestu, v Zurichu, skoraj vsako nedeljo služba božja v šestnajstih jezikih. Kulturni vpliv pa se ne pozna samo v uporabi jezika, temveč tudi v celotnem verskem mišljenju in čutenju, v načinu cerkvene uprave, v ljudskih navadah in verskih običajih.

Dalje je za katoliško Cerkev v Švici značilno, da večina katoličanov živi med kristjani drugih veroizpovedi, predvsem med protestanti. Včasih so bile katoliške in nekatoliške pokrajine med seboj jasno ločene, danes pa skoro ni več čisto katoliških in čisto protestantskih krajev in medsebojno razmerje med Cerkvami se vedno bolj izboljšuje. Navadno so katoličani, ki živijo med protestanti, versko bolj zavedni in aktivni, kot tudi obratno. V Švici je tudi zelo veliko mešanih zakonov, kar ima seveda velike posledice tako za katoličane kakor za protestante.

Tretji vpliv prihaja od demokratične državne oblike. Švica velja za staro demokratično deželo, kjer ljudje od nekdaj z glasovanjem odločajo skoraj o vseh občinskih, kantonskih in držav-

nih zadevah. Zato skoro ni nede-
lje brez ljudskega glasovanja. O-
snovna oblika javnega življenja
je občina, nato pride kanton (u-
streza naši republiki), končno dr-
žava. Ker državljani tako aktiv-
no sodelujejo v javnem življenju,
se je to preneslo tudi na Cerkev,
in to najbolj v nemškem delu
Švice. Župnije so organizirane po
načinu političnih občin, imajo
svoj župnijski odbor, ki ga ljudje
izvolijo in ki ima veliko besedo
v pravnem smislu, posebno glede
organizacije in finančnih sred-
stev. Večina župnij ima obvezen
cerkveni davek, ki ga ljudje pla-
čujejo skupno z državnim dav-
kom. Župnike volijo župljani na
predlog škofa. (V nekaterih ško-
fijah stolni kanoniki volijo celo
škofa, ki ga potem papež potrdi.)
Zanimanje laikov za cerkveno u-
redbo in za sodelovanje v Cerkvi
je zato veliko. Vse škofije ima-
jo pastoralne svete, v katerih je
nad polovico laikov. Skoraj vsa-
ka župnija ima svoj pastoralni
svet.

Sinode v švicarskih škofijah

Švica ima šest škofij, največja
— Basel — šteje 1.200.000 kato-
ličanov. Ko so švicarski škofje v
začetku leta 1969 sklenili sklica-
ti škofijske sinode, so izbrali po-
seben način priprave in izvedbe:
vsa vprašanja naj se pripravlja-
jo skupno, a zasedanja naj bodo
hkrati po posameznih škofijah in
nekatera pomembna skupna vpra-

šanja naj se obravnavajo na med-
škofijski sinodi. Posebna komisi-
ja je izdelala pravila za delo si-
node. Člane sinode so volili na
posreden način: naprej so v žup-
nijah izvolili delegate, ti pa so
potem izvolili člane sinode, ki so
jih po določenem sistemu predla-
gale župnije ali razne skupine.
Največja škofovsko sinoda je
imela 210 članov, najmanjša pa
90. V sinodi so bili zastopani vsi
sloji, od bančnih in tovarniških
direktorjev, oficirjev, narodnih
poslancev in univerzitetnih pro-
fesorjev, pa do delavca, kmeta,
služkinje, malega vajenca ali štu-
denta, moški in ženske.

Sinoda si je postavila za cilj
prenovo in poglobitev verskega
življenja na podlagi 2. vatican-
skega koncila. To je pomenilo:
najti nove oblike in nova pota za
dušno pastirstvo, poživiti zavest
odgovornosti vseh kristjanov, u-
trditi sodelovanje in povezanost
med različnimi pokrajinami, ško-
fijami in socialnimi sloji in po-
sebeno tudi ekumensko sožitje z
drugimi kristjani, v novi luči pri-
kazati odgovornost za vesoljno
Cerkev in za vse človeštvo. Iz šte-
vilnih predlogov — dobili so jih
v anketi, ki je bila izpeljana na
najširši podlagi — so priprav-
ljalne komisije izbrale dvanajst
področij. Na vrsto so prišla vsa
življenjska vprašanja, od ozna-
njevanja vere in življenje po ve-
ri, molitve, zakramentov, Cerkve
in ekumenizma, pa do zakona,
družine, vzgoje, šole, javnega

mnenja, razmerja Cerkve do države, socialnih in misijonskih dolžnosti katoličanov... Končne listine posameznih sinod tako obsegajo knjige po okrog 500 strani.

Sinoda sama je trajala tri leta in pol, vsako leto sta bili po dve zasedanji, ki sta trajali po štiri dni. Življenjski proces sinode se je izkazal kot izredno plodovit, čeprav seveda ni dosegel in zajel vseh vernikov, kakor so nekateri v začetku upali in pričakovali. Zanimivo je dejstvo, da so zastopniki drugih krščanskih Cerkva in manjših verskih skupnosti zelo dejavno sodelovali v katoliških sinodah in da so jim časopisi, radio in televizija posvečali veliko pozornost.

Pereča vprašanja posindalne preнове

Ob koncu sinode, na prvo adventno nedeljo leta 1975, je bilo enoglasno mnenje, da se pravo delo šele začneja. Zato so po vseh škofijah določili odgovorne osebe in komisije, ki naj skrbijo za izvedbo sinodalnih sklepov. V posameznih škofijah so izdelali večletni načrt, po katerem naj se izpeljuje prenova. Ponekod so začeli obravnavati versko življenje, molitve in zakramente, drugod socialne naloge, spet drugje vprašanja družine, zakona in vzgoje. Skoraj povsod pa so v ospredju dušno-pastirsko delo med mladino, pritegnitev laikov k sodelovanju

pri verski prenovi in ekumenska skupnost z drugimi krščanskimi Cerkvami. Načrt ni tako strog, da bi bilo za naslednja leta vse določeno. Posamezne župnije in skupine, pastoralni sveti in gibanja imajo dovolj svobode, da obravnavajo predvsem tista vprašanja, ki so v njihovih konkretnih razmerah najbolj pereča. Hkrati naj se upoštevajo tudi nove potrebe, ki se bodo pokazale z razvojem v Cerkvi in družbi. Vendar škofje želijo, naj bodo v naslednjih letih sklepi sinod podlaga za dušno pastirstvo, za verski pouk in za pridige, za razne izobraževalne tečaje in sploh za delo v Cerkvi. Treba bo še veliko prizadevanja, da sinoda ne bo ostala samo papir, ampak da bo obrodila zares sadove v vsakdanjem življenju.

Cerkev in njen vpliv v javnosti

Razmerje med Cerkvijo in državo v Švici ni povsod enako urejeno. Nekateri kantoni poznajo popolno ločitev Cerkve od države, drugod spet je Cerkev tesno povezana z državo, tako da država skrbi za vzdrževanje duhovnikov, cerkva in dušnega pastirstva. To velja še bolj za protestantsko kot za katoliško Cerkev. Uradno priznane so po švicarski državni ustavi tri Cerkve, katoliška, protestantska in starokatoliška, ki pa je zelo majhna in ima le kakih 30.000 vernikov.

Vendar ima tudi ta Cerkev svoj teološko fakulteto na državni univerzi v Bernu. Protestanti imajo šest teoloških fakultet, katoličani dve in eno visoko šolo, poleg tega več redovnih teoloških šol.

Vpliv Cerkve v javnosti je sorazmerno velik, ne toliko na podlagi njenega pravnega položaja ali privilegijev, temveč na podlagi njenega poslanstva, njenega mesta v splošnem javnem prepričanju in njenega sodelovanja na na raznih področjih. Švicarska državna ustava jamči versko svobodo in svobodo vesti, in to ne samo vernikom uradno priznanih Cerkev, temveč tudi manjšim skupinam, da se lahko svobodno organizirajo. Poleg izrecno cerkvenih oblik, kakor so pridige, verouk, gibanja in organizacije, imajo katoličani in protestanti veliko svojih časopisov in javnih ustanov, kjer lahko zastopajo svoje stališče. Država oziroma kantoni pazijo predvsem na to, da vladata verska strpnost in mir in da nihče ne napada niti ne žali drugega, ki ni iste vere ali iste ga prepričanja.

Kjer gre za vprašanje javnega življenja, ki imajo tudi нравno ali versko plat, kot vzgoja, družina, zakon, skrb za socialno zapostavljanje, položaj tujih delavcev ali pomoč deželam v tretjem svetu, državne in kantonalne oblasti navadno uradno vprašajo za mnenje tudi vse tri priznane Cerkve. Katoličani, protestanti in

člani drugih Cerkev lahko povedo svoje mnenje tudi v časopisih v radiu in na televiziji, kakor tudi po svojih zastopnikih v parlamentu. Politične stranke, ki jih je v Švici veliko — močne so posebnost štiri — si večinoma prizadevajo, da so s Cerkvami v dobrem razmerju, v stalnem stiku in pogovoru.

Ekumensko sodelovanje med Cerkvami

Zaradi različnosti prebivalstva je razmerje med Cerkvami zelo velikega pomena. V zgodovinskem razvoju to razmerje ni bilo vedno pravično in dobro. Švica pozna v zgodovini ostre boje med veroizpovedmi. Zadnji ostanek tega napetega razmerja je bila prepoved delovanja jezuitov v dušnem pastirstvu in v šoli. Ta izjemni zakon je bil po ljudskem glasovanju odpravljen šele pred tremi leti. Danes je ekumensko razmerje na splošno zelo dobro. Že nekaj let obstaja delovna skupnost krščanskih Cerkev, v kateri so zastopane vse Cerkve kot enakopravne članice. Dobro ekumensko razmerje se je pokazalo posebno pri ureditvi vprašanj o mešanih zakonih, o verouku, pri skupnih javnih izjavah in pri karitativnih in misijonskih akcijah. Danes se katoličani in protestanti med seboj vabijo na prireditve, veliko je tudi skupnih cerkvenih prireditev. Teologi obeh veroizpovedi tesno sodelujejo na

kultetah, na znanstvenih kongresih in v revijah. Posebno razvito je ekumensko sodelovanje med mladino, ki needinost med kristjani sploh težko razume. Seveda je treba priznati, da na drugi strani niso še vsi ekumensko tako odprti in tako pripravljeni za sodelovanje, da se ne bi tu in tam, tudi v javnosti, pokazali ostanki nekdanjih verskih nasprotij.

Duhovni poklici

Katoliška Cerkev v švici je imela do zadnjega časa veliko duhovnih poklicev, precej več kot protestantska. Posebno razni moški in ženski redovi so bili močni. V zadnjih letih se je to število močno znižalo, pri redovnikih in redovnicah še bolj kot pa pri škofijskih duhovnikih. Razlogov je veliko. Obsežna raziskava, ki jo je pred nekaj leti izvedel pastoralno-sociološki institut v St. Gallenu med vsemi duhovniki in redovniki v Švici, je pokazala, da je položaj med švicarsko duhovščino boljši kot v nekaterih sosednih deželah. Zdi se tudi, da se razvoj v zadnjem času obrača nekoliko na bolje in se spet več mladih ljudi odloča za duhovni in redovni poklic. Pred kratkim so škofje odobrili tako imenovano „tretjo pot“ k duhovnemu poklicu za tiste, ki imajo za seboj poklicno izobrazbo, ne pa mature. Če se za teološki študij, ki je zanje krajši kot na

teoloških fakultetah, prijavijo neporočeni, morejo biti pozneje posvečeni v duhovnike, drugače pa jih po končanem študiju sprejmejo v druge cerkvene službe. Končna sodba o razvoju poklicev v bodočnosti še ni mogoča, ker je danes težko reči, ali bodo vsi, ki so se odločili za bogoslovje ali samostan, prišli do cilja, in ali bodo ostali v svojem poklicu trdni. Tudi v švici je bilo razmeroma veliko izstopov bogoslovcev, duhovnikov in redovnikov. Vendar o občutnem pomanjkanju duhovnikov še ni mogoče govoriti.

Na drugi strani se je pokazal zelo pozitiven razvoj pri laikih, ki prevzemaajo cerkvene službe, bodisi kot kateheti, kot pastoralni asistenti ali v organizaciji in upravi Cerkve. Skoraj ni župnije, kjer bi verouka ne poučevali tudi laiki, moški in ženske, ki se na to pripravljajo v posebnih šolah ali na večletnih tečajih. Precej laikov študira teologijo na teoloških fakultetah ali na posebnem štiriletnem tečaju. Ti laiki dobe, če so za to sposobni in če to žele, uradno cerkveno misijo za vse dušnopastirsko delo, razen za delitev zakramentov. Laiki v cerkveni službi so popolnoma integrirani v dušnopastirske strukture skupaj z duhovniki. Aktivno sodelovanje laikov daje cerkvenemu življenju in dušnemu pastirstvu nov in poseben značaj, a postavlja tudi vrsto novih vprašanj, bodisi cerkvenopravnih, bodisi socialnih in finančnih.

Misijonska dejavnost

Švica je od nekdaj pošiljala veliko misijonarjev po vsem svetu. To se dogaja še danes. Odkar so pred petnajstimi leti v vsej deželi imeli misijonsko leto, je misijonska zavest med katoličani še bolj živa. Številni laiki se odločajo za odhod v misijone. V postnem času katoličani skupaj s protestanti vsako leto izvedejo veliko duhovno in finančno akcijo. Prostovoljni prispevki za misijone, za pomoč tretjemu svetu in za podporo cerkvenega življenja v domovini so znašali pri katoličanih zadnja leta od 13—15 milijonov švicarskih frankov (približno 96 do 100 milijonov novih dinarjev). Še več denarja pa zberejo razne misijonske družbe in ustanove. Sinoda je misijonsko zavest in misijonsko delovanje zelo poživila.

Posebna skrb Cerkve v Švici so delavci iz tujine. Največ jih je iz Italije in Španije, veliko tudi iz Jugoslavije, Grčije in Turčije. Pred nekaj leti je bilo okrog osemnajst odstotkov prebivalcev inozemcev, sedaj se je število nekoliko zmanjšalo. Cerkev se zelo trudi za to, da bi imeli vsi delavci iz tujine svoje dušnopastirstvo v materinem jeziku ter primerno socialno in kulturno pomoč. Na sinodah so bili inozemski delavci povsod sorazmerno močno zastopani in so tudi dejavno sodelovali.

Katoličani in protestanti se ze-

lo zanimajo za Cerkev drugod po svetu. Ne samo verski listi, tudi drugi časopisi redno poročajo o razmerah in življenju Cerkve v drugih deželah.

(Družina, 1977, št. 8)

„Boljša“ družba je tista, ki niti dobra niti najboljša.

— — —

„Ti se znaš pa dobro čuvati,“ pravi znanec profesorju, do ušes zavitemu v šal.

„Seveda, kaj pomaga moškemu ves svet, če je pa njegova žena vdova!“

— — —

„Sijajno! Si se spomnil, da obhajava obletnico poroke? Jaz tudi... počakaj malo, da bom darilo, ki sem ti ga kupila, oblekla...“

— — —

„Moja žena si lahko za god vsako leto zaželi, kar si le hoče?“

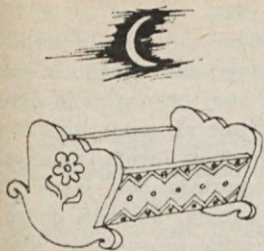
„No in kaj si je ta zadnja leta želela?“

„Nič posebnega, zadnjih deset let si vedno želi kolo.“

— — —

„Videl sem tako velikega človeka, da se je moral skloniti, ko se je peljal z vlakom skozi predor.“

„Jaz pa sem videl še večjega. Ta je moral vsako jutro splezati na lestev, da si je posadil klobuk na glavo.“

v družini

Dr. Rudolf Hanželič: Družinska vzgoja

Dr. Rudolf Hanželič, pisatelj številnih člankov o vzgoji v družini, je za letošnjo veliko noč izdal dolgo pričakovano knjigo „Družinska vzgoja“. Knjiga, ki obsega 258 strani, je sicer le prvi del obsežne teme. Drugi del, ki bo tej knjigi sledil, bo „obširneje govoril o telesnem in duševnem razvoju v poedinih dobah mladosti, da bodo starši otroka in mladostnika tako tem lažje razumeli in tem lažje obvladovali naloge njegove telesne, umske, нравne, spolne, socialne in verske vzgoje“.

Knjiga je prava zakladnica modrih napotkov. Poleg uvoda (strani 3—4), sklepa (253), bibliografije (254—255), kazala (257—258) ima 10 poglavij.

V uvodu avtor med drugim pravi: „Način obračnavanja je preprost; namenoma se izogibam nepotrebnim polemikam o tem ali onem vprašanju, da knjiga ne bo preobširna in da bodo mogli o njeni vsebini razmišljati tudi manj izšolani starši. Za enotno vzgojo v družini bi bilo seveda najboljšo, če bi oče in mati načrtno prebrala poedina poglavja, se o

njih vsebini porazgovorila in primerjala svoje ravnanje z mislimi knjige ter nato napravila ustrezne sklepe za nadaljno vzgojo svojih otrok“.

Prvo poglavje (strani 5—11) govori splošno o vzgoji. Tu beremo: „Vzgajati se pravi v skladu z izsledki psihološke, pedagoške in didaktične znanosti otrokom in mladini na splošno pomagati, da bo mogla skladno razvijati svoje telesne, нравne in umske sposobnosti, da bo s pogumnim in vztrajnim premagovanjem ovir pridobivala vedno ostrejši čut odgovornosti za urejanje svojega življenja, da ga bo nenehno in prizadevno spopolnjevala ter se tako trudila za pravo svobodo.“

Drugo poglavje (strani 12—19) je posvečeno gojencu. Avtor pravi: „Vzgojitelj mora otroka najprej natančno spoznati, poznati mora njegova splošno človeška nagnjenja, splošne zakone njegovega telesnega, duševnega in duhovnega razvoja, pa tudi njegove posebne, individualne značilnosti.“

Tretje poglavje (strani 20—59)

razpravlja o vzgojitelju. Tam stoji: „Za to, za otroka in mladino rešujoče poslanstvo pa bodo sposobni le tisti, ki jih bo vodila iskrena ljubezen in spoštovanje do otroka ter globok čut odgovornosti zanj... Bolj kot z besedo ga bodo vzgajali z zgledom svojega življenja.“

Četrto poglavje (strani 60—71) govori o vzgoji v družini. Pisatelj pravi: „Vzgoja v lepo urejeni družini je tako važna, da je ne more in ne sme nadomestiti noben drug vzgojni krog, pa naj bi ga sestavljali še tako dobro izšolani vzgojitelji. Če otrok ne bo prejel dobre vzgoje v družini, bo to živo občutil in bo zaradi tega trpel skozi vse svoje življenje.“

Peto poglavje (strani 72—122) nam prikazuje, kakšen duh naj vlada v družini. Poglavje je najdaljše. Lahko zapišemo: silno lepo. Kratka vsebina tega je: „Kako rešiti mladino? Kako rešiti družino? — Edina rešitev je v tem, da starši v krogu družine nudijo svojim otrokom čim več tega, česar si mlad človek upravičeno želi in za svoj zdrav razvoj zares potrebuje. Naj uživa vsaj v krogu družine tako potrebni mir, resnično ljubezen, spoštovanje, veselost, veselo zaposlenost, prijeten dom.“

Šesto poglavje (strani 123—139) ima naslov „Nagrada in kazen pri vzgoji.“ Pri razpravljanju o tem kočljivem vprašanju se dr. Hanželič strinja z vzgojnim pisateljem Duhr-om, S. J., ki v svoji knjigi o uporabi nagrade in kazni piše takole: „V

srednji dobi rasti — med 7. in 12. letom — se začne v otroku prebujati moralno življenje; zato plačilo in kazen pomenita zanj neko нравno oporo. Zaradi pohvale ali graje tem lažje npravno vrednoti svoja dejanja, njegova vest postaja bolj jasna in ga tem bolj nagiba, da dela dobro, se varuje slabega in spoštuje glas svoje vesti, ki je le odsev tega, kar od njega zahtevajo starši. A nič ni tako kočljivega pri vzgoji, kot je to, da pravilno uporabljamo pohvalo, posebej še kazen. Grajati otroka je lahko, a zelo težko je grajati tako, da bo koristno, da bo graja prebudila v njem voljo, da se poboljša.“

Sedmo poglavje (strani 140—169) razčlenjuje vprašanje o vzgoji volje. „Tudi če starši zagotovijo otroku vse: zdravje, izobrazbo, premoženje itd., a če mu niso privzgojili močne, k dobremu, lepemu in pravemu usmerjene volje, so mu dali za življenje tako malo, da ne bo sposoben niti za bedno životarjenje, kaj šele za lepo in srečno življenje. Družbi bi pa z zdravim, izobraženim in premožnim človekom brez vzgojene volje dali le premetenega izprijenca, ki bo sebi in drugim le v breme, v nesrečo. Zato vzgojni pisatelji na splošno uče, da je ena najvažnejših dolžnosti vsakega vzgojitelja, da v otroku prebudi in vzgoji močno, zvesto k dobremu usmerjeno voljo.“ Avtor pribije: „brez vzgoje volje ni vzgoje“. „Vzgajati voljo pa se pravi, mladega človeka z lepimi in močnimi nagibi pridobivati za vrednote, kreposti, za spolnjevanje dolžnosti in ga varovati

pred slabim. Čim lepši, čim močnejši in številnejši, čim bolj urejeni so nagibi, tem močnejša bo njegova volja“.

Osmo poglavje (strani 170—201) nosi naslov „Izvedružinski vplivi. „Krogi, ki vplivajo na otroka posebno močno, so šola, javno mnenje, tisk, kino, televizija, radio, mladostno tovarištvo. Ne smemo pa prezreti vplivov, ki jih imajo poleg staršev v družini sami tudi drugi člani družine“, tako bratje in sestre, stari oče, stara mati, strici in tete. O vsem tem razpravlja knjiga. Posebno bo bralcem dobrodošlo razmišljanje o družbenih običilih, ki imajo danes tako silen pomen.

Deveto poglavje (strani 202—235) razpravlja o vprašanju svobode in avtoritete pri vzgoji. Vprašanje je zelo zapleteno. Prava vzgoja je le v pravilni rešitvi. Pisatelj sklène razmišljanje s tole ugotovitvijo: Če pri vzgoji opustimo potrebno odločnost, smo mi sami uničili svobodo tistih, ki bi jih morali z vzgojo nanjo pripraviti. Samo odločnost, ki se zaveda svojih pravic in dolžnosti in temelji v avtoriteti samega Boga, je dovolj močna, da ne omaga zaradi težav, ki jih povzroča otroška upornost. Je potrebno, da starši že od otrokovih detinskih let ob raznih poskusih otrokovega upora ohranijo mirnost in nezlomljivo nepopustljivost, avtoriteto, ki je zares sposobna, da vodi in ne popusti ob poskusih upora. Koliko neprijetnosti bi si prihranili starši in koliko manj tesnob in muk bi bilo pri otrokih! Kajti skušnja uči, da so

tisti otroci, ki so uživali v mladosti pametno odločno vodstvo, v življenju vsekakor najbolj srečni“.

Deseto poglavje (strani 236—252) govori o usodni nevarnosti raznih mamil in drog. Poglavje je razdeljeno na štiri točke: 1. Vzroki uživanja mamil. 2. Načrtno zavajanje v mamila. 3. Razne vrste mamil in drog, tako: razna zdravila, ki jih zdravniki predpisujejo ali si jih kdo sam izbira kot sredstvo za zdravljenje, za olajšanje bolečin, znižanje vročine ipd.; kajenje in zauživanje alkoholnih pijač; in mamila v ožjem pomenu besede, to so tako imenovane droge: marihuana, opij, morfina, kokain, heroin in pod. 4. Kako pomagati mladini v boju zoper vse vrste mamil? To poglavje, podprto z izjavami strokovnjakov in s statističnimi podatki, bo marsikomu v veliko korist.

Ob sklepu pravi avtor: „Če nam v življenju more kdo pripraviti veliko trajnega veselja, ga nam more pripraviti lepo vzgojen otrok. In starši so ga dolžni vzgojiti, ker so mu dali življenje. In če more kdo do dna zagreniti življenje staršem, more to povzročiti nevzgojen otrok, otrok, ki ni prejel v družini dobre vzgoje. Saj družinske vzgoje ne more nadomestiti nihče, tudi noben zavod ne, pa naj bi bil še tako dober. Če smo vzgojili otroka skrbno in vestno, smo lahko prepričani, da bo ves vesel in hvaležen ob svojih starših, močan v sebi, samostojen v družbi; bo zares pravi blagoslov božji za starše in družbo.“

Avtorju je bila pri pisanju vzgoj-

ne knjige na razpolago precejšnja literatura. Poleg starejših pisateljev se vrste imena sodobnih znanstvenikov, tako Häring, Smedt, Trstenjak, Duhr, Henz, Vogel idr.

Knjigo je tiskala slovenska tiskarna „Vilko“ v Buenos Airesu. Založilo pa jo je Slovensko dušno pastirstvo v Argentini. Na voljo je v Dušnopastirski pisarni, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires.

Knjiga je zakladnica bogatih misli. Številnim bo lahko solidna učiteljica. Starši bodo v njej črpali misli

za vzgojno delo, ki je umetnost vseh umetnosti. Mladini, ki se oblikuje in pripravlja na družinsko življenje, bo svetel kažipot. O posameznih poglavjih bodo lahko razpravljali na naših roditeljskih sestankih. Odsekom Zveze žena in mater bo lahko zvesta svetovalka. Z eno besedo: marsikomu bo lahko olepšala in olajšala življenjsko pot. Naj bi zato našla prostor in srce v vseh slovenskih družinah.

Dr. Alojzij Starc

Magistrale II. venca

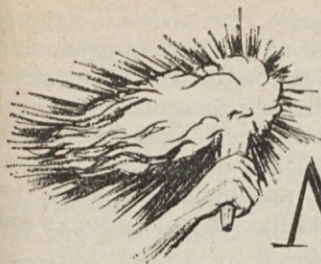
Trohneče vence sem si strgal z glave,
poslednjih smrtnih vonjev sem pijan,
obup moj sivi je do dna prežgan,
sesedel krhek sem se sred planjave.

Dobrótjljive domače so dobrane
odprle izgublencu srčno stran,
studencev močnih, čistih sem željan,
potapljam v dobre zemlje se vonjave.

In spet sem vitki vrč za božjo kri,
prsteno grlo močijo mi sanje,
nikdar več ne zastro me tuji vali.

Drhteč v veselju legam na oči:
Gospod, podaril si mi odpuščanje!
Bogat sem kakor tihi val piščali.

France Balantič

ZA MLADINO

Kje je smrt, če je življenje v nas?

Prva postava dana in vsebljena vsemu živemu je: živeti, čim polneje in čim dalje živeti, če le mogoče, vedno živeti. Druga postava, ki je prvi vsaj enakovredna, pa je: prav živeti, živeti življenje, ki je vredno človeka. Ti postavi veljata za vsakogar, za posameznike in za skupnosti.

Živeti, zlasti prav živeti, pa pomeni tudi delati, ustvarjati, zlahtniti sebe in svet okoli sebe. Čim več življenja je v bitju, toliko več more dati iz sebe, in čim več daje, toliko več ima, ker se v dajanju življenje krepi in bogati. Zlasti ustvarjalno delo je izraz in plod življenjske polnosti. Kdor tedaj živi in kolikor zares in prav živi, tudi dela, ustvarja. Pri tem si še daljša življenje, ker ga bodo dela preživela čez meje telesnega bivanja, v delih bo živel tudi po smrti.

Mi smo še živi in udje še žive skupnosti. Tudi za nas velja obojna postava: živeti in prav živeti. Živimo in hočemo živeti, zato tudi kulturno delamo in hočemo de-

lati. Živeti in delati pa nam je v kraju in času, kjer smo. Ta kraj in čas imata svoje razsežnosti; naše življenje je med njimi razpeto na svoje vrste križ: v navpični smeri visimo med staro in novo domovino. Vse štiri razsežnosti režejo v bistvo našega življenja; one so naša usoda in naše obzorje, začrtujejo nam meje in odpirajo svetove; nobene ne smemo prezreti, zanemariti ali zatreti. Le iz vseh štirih, če jih bomo znali pravilno upoštevati, bomo mogli živeti polno in življenja vredno življenje; le v zvestobi vsem štirim bomo mogli prav izpolniti svojo življenjsko nalogo, bomo mogli čim več storiti in ustvariti.

Nobene od štirih razsežnosti našega križa ne smemo pozabiti. Najprej preteklosti z njenim sladkobridkim priokusom ne. Kdor se iz preteklosti ne uči, jo je primoran ponoviti, je vedel že filozof Aristotel, ponoviti z njenimi napakami in zablodami. A od preteklosti se moramo učiti, ne jo

ponavljati, iz nje srkati sokove, ki nam bodo oplodili sile za naše delo danes in za prihodnost.

Iz preteklosti nam je živeti v prihodnost. Življenje se ne ustavlja, nikjer in z nikako pretvezo. Kar živi, hoče živeti, prav živeti in čim dalje živeti. Zato se ob spominih na preteklost moramo ozirati tudi v prihodnost, v življenje, ki bo šlo svojo pot.

Tudi vodoravne prečke našega križa ne smemo pozabiti. Korenine našega bitja in žitja so v domovini ob Triglavu in nam ne more biti vseeno, kaj se tam godi, še manj sme kdorkoli od nas terjati, da na to pozabimo. Mora nas zanimati, kaj se dogaja ne samo znotraj v naše narodno telo zasekanih političnih meja: tudi bolečina naših rojakov okrog Gospe Svete, katerim hočejo iztrgati njih in naš materinski jezik, je naša bolečina, in boj naših ljudi ob Jadranu za svoje narodne pravice mora pravtako biti tudi naš boj.

Zopet pa ne moremo mimo dejstva, da danes tukaj dihamo zrak pamp, da živimo iz tvarnih in duhovnih plodov dežele, ki nas je sprejela v svoje zavetje, nam omogočila življenje in dala delo, da smo si mogli zopet zgraditi domove, družinske in skupne.

Vse štiri prečke našega usodnega križa segajo v srčiko našega življenja. A čas in kraj našega dela je v njihovem križišču: tukaj smo, tukaj živimo, tukaj delamo in delajmo! Delamo: mnogo

ali premalo, vse prav ali kaj napak, Bog naj presodi in zgodovina oceni! Mi pa danes ob spominu na prednike dajmo oporo tudi sedanjim in med nami delujočim ustvarjalcem, dajmo čast in hvalo njim, spodbudo in opomin pa tistim, ki naj jih nasledijo, ko oni omagajo!

Prvo hočemo torej počastiti spomin nekaterih naših umrlih ustvarjalcev.

Z današnjim slavljem jim dajemo čast, ker jo zaslužijo in ker smo jim jo dolžni, če hočemo biti tudi mi sami časti vredni, naj smo kulturni ustvarjalci ali ne. To slavlje pa nam je tudi priložnost, da premislimo pomen naše slovenske kulture za naš včeraj, danes in jutri.

Morda je slučaj, morda tudi ni, da so vsi naši današnji slavljenci pesniki in pisatelji. Saj so še drugačne vrste kulturnega dela in smo imeli ter še imamo odlične kulturne delavce tudi na drugih poljih. Toda naj bo slučaj ali ne, imena naših današnjih slavljencev nam prav nazorno predočujejo dejstvo, da se je slovenski kulturni genij, v naše dobro ali morda tudi manj dobro, zlasti izražal v čisti duhovni kulturi. Simbolično je to povedal Janez Mencinger, ko je v svojem Abadonu, na potovanju skozi prostor in čas, predstavil zadnjega Slovenca, čez nekaj sto let, v jami pod Bogatinom v triglavskem pogorju. Izrečno pravi, da je ta Slovenec našel pred zavojevalci pot

v zaklonišče, ker ni iskal bogastva, ampak le miru, da bi mogel nadaljevati svoje delo, posvečeno skrbi za čistost slovenskega jezika in pisanju slovenske slovnice.

Slovenski kulturni ustvarjalci niso mislili na osvajanje tujih dežel, ne na potujčevanje drugih ljudstev, ne na kopičenje bogastev, delali so predvsem za požlahtnitev lastne osebe in svojega naroda v celoti. Za delo niso terjali tvarnega povračila in ga tudi dobili niso; največ dela so opravili zastonj. To je razlog več, da jim vsaj s počastitvijo priznamo napore in žrtve, ki so jih položili v svoje delo.

Tako so naši duhovni velikani delali in trpeli, se žrtvovali in nam zapustili dediščino, ki je naše bogastvo, pa tudi naša naloga: nadaljevati, kar so oni začeli, da plamen ustvarjalnega duha z nami ne ugasne. Noben rod ne sme dopustiti, da bi bil zadnji v verigi kulturnih ustvarjalcev, še manj, da bi bil prvi že neustvarjalni rod. Saj se še dela med nami kljub vsem oviram in težavam. Ko doma v trdem objemu ideologije marsikaka ustvarjalnost ostaja okrnjena in neizkoriščena, ko v zamejstvu slovenskemu geniju jemljejo njegovo poglavitno izrazilo, bi nas tukaj v zdomstvu še posebej bolelo, če bi usahnili, če bi plamen slovenske ustvarjalnosti v nas ugasnil. Poklicani smo, da vzdržimo, da ohranimo našo kulturno dediščino in jo po mogočnosti še povečamo, do časa,

ko se bo slovenski ustvarjalec mogel povsod neovirano in v vsej polnosti izraziti, polnovredno nadaljevati delo prednikov. Zato se danes tukaj poklonimo tudi med nami živečim in delujočim ustvarjalcem, da ne čakamo obletnic njihove smrti. Ko se jim zahvaljujemo za dosedanje delo, jih s tem tudi spodbujamo, da še ustvarijo, kar jim je mogoče, obenem pa budimo vest in voljo do dela tudi v tistih, ki so na vrsti, da poprimejo in delo nadaljujejo jutri in še naprej.

Naj spregovorimo resno besedo še posebej za naše mlajše. Kulturna ustvarjalnost je kakor olimpijska bakla, ki se daje iz rok v roke, dokler ne doseže cilja. Naši veliki predniki, naši kulturni ustvarjalci, ti, ki se jih danes še posebej spominjamo, in mnogo drugih, ki bi jih prav tako mogli imenovati, so to baklo prižgali in dosegli, da je njen plamen visoko vzplamtel. Njihovi nasledniki, tudi tukaj med nami, se trudijo, da plamen ne bi ugasnil. A čas bije ure temu rodu. Koliko tistih, ki so prinesli baklo sem v novi svet, je že omagalo in omahnilo v grobove! Kako malo jih je ostalo in kolikim od teh se že tresejo roke od dela in let! Mar boste vi mlajši dopustili, da bakla naše kulturne ustvarjalnosti pade iz oslabelih rok in ugasne?

Zakaj je ne bi s svojimi mladi, mi, krepkimi in dela voljnimi rokami prevzeli, dvignili še više in ponesli v tiste dni, ki jih mi ne

bomo dočakali, ki pa morajo priti, kajti ves napor, vse žrtve vseh rodov naših ustvarjalcev ne morejo biti zaman?

Ne pričakujemo od vas, da ponavljate, kar so povedali starejši, česar pa morda ne doživljate. Povejte in izkričite v svet, kako vi čutite slovensko usodo! Naj bo vaša beseda zares vaša, iz vašega srca in vašega duha rojena! Morda bo mogla biti mila in ljubkujoča, morda bo morala biti jedka in ostra, vedno bodi beseda resnice, ožarjene v ognju ljubezni!

Vaša usoda je graditi mostove med svetovi, vsak most pa mora biti krepko uprt v oboje bregov. Le če boste znali v pravilnem ravnotežju zlit v enoto preteklost in prihodnost, kulturo stare in kulturo nove domovine, boste vi in vaši sinovi zrastle v cele, uravnovešene osebnosti.

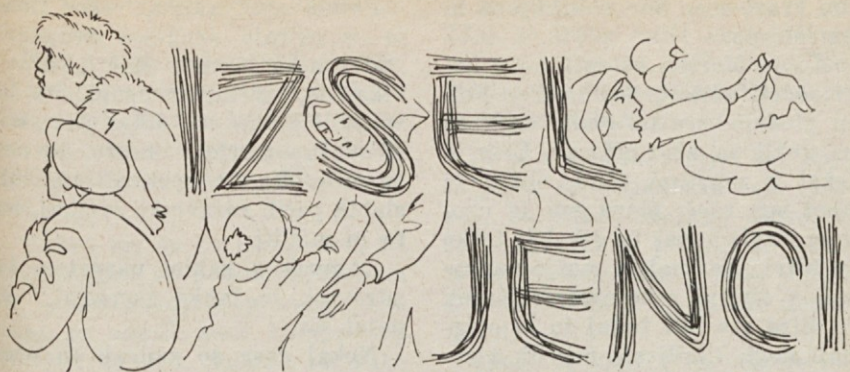
Po vaših žilah ne polje samo kri, ki od naših dedov čez nas teče v vas, na vaše umove in vaša srca trka tudi duh, duh prednikov, ki živi v nas in sedaj po nas budi k delu vas, kajti duh je nesmrten, hoče živeti, za nami živeti v vas, v naših in vaših delih.

Res je, da bo v čast slovenstvu, kar boste dobrega storili tudi za novo domovino, in prav je, da čim več storite. A zaslužnejše utegne biti, kar boste naredili naravnost in izrečno za slovenstvo. Zaslužnejše tudi zato, ker bo verjetno manj opaženo, manj cenjeno, manj omenjano. Saj celo naš

rod, ki toliko želi, da bi naš duh še naprej živel tudi v vas, vendar s posebno slastjo razglaša prav tisto, kar kdo od nas doseže izven slovenstva, s čimer more obogatiti kulturno zakladnico kakega drugega, večjega naroda. Sami cenimo bolj tisto, kar darujemo drugim, kakor pa to, s čimer ohranjamo in množimo kulturno dediščino svojih pradedov.

Zato utegne biti ohranjevanje in večanje dediščine zaslužnejše. Verjetno bo terjalo tudi več žrtev in več napora. Vi, naši mlajši, ste pripravljeni, da za nami prevzamete to častno nalogo? Če niste, kaj mislite storiti, da boste pripravljeni in to čimprej? Mi se moramo umakniti, ker nas k temu priganja čas, a umikamo se z vero v vas, ker verujemo v nesmrtnost duha, tudi slovenskega, ker verujemo v plodnost dela in žrtev. Vas pa isti čas kliče k delu, ne zapirajte duha temu klicu!

Rojaki! Živimo in smo udje žive skupnosti. Hočemo živeti in to čim dalje, če mogoče, vedno. Nočemo umreti, vsaj duhovno ne. Mlajšim rokam izročamo baklo slovenske kulturne ustvarjalnosti, da bo slovenski kulturni duh govoril še nadalje po novem rodu. Z vero in zaupanjem gledamo v prihodnost. Naša vera ni iz preproščine in naivnosti. Bistro vidimo in trezno presojamo ovire in težave, ki grozijo slovenski ustvarjalnosti tudi med nami v zdomstvu. Smo in moramo biti stvarni in trezni tudi v tem

Johan Bojer — Božo Vodusek

VIII

Anders iz Skareta je planil v Mortenovo kočo in brez sape zajeceljal: „K Eriku moraš.“

pogledu, krivi bi bili lahkomišelnosti, če tega ne bi delali. Saj hočemo, da se naša prihodnost zgradi na trdnih tleh stvarnosti in resnice, ne na pesku pobožnih želja in slepil. Vemo za nevarnosti, nismo brez skrbi glede na prihodnost, a naša volja do življenja je močnejša. Ko stvarno in trezno presojujemo pot pred seboj, obenem zaupno zremo v nebo nad seboj.

Nočemo umreti, živeti hočemo, živeti v nadaljevanju svojega dela. Verujemo v življenje in vzklikamo s Cankarjem: Kje je smrt, če je življenje v nas?

Vinko Brumen

(Na Slovenskem taboru v Slomškovem domu l. 1976 ob jubilejih Cankarja, Ketteja, Kosovela in Gregorčiča.)

„Kaj pa je?“

„Tako bolan je.“

Ko mu Morten sledi skozi snežni metež, izve, da sta Eriku zmrznili obe nogi. Nekega dne je bil spustil vole, pa so v snežnem viharju zašli. Moral je z doma in ju iskati. Ves dan je bredel okrog. Ko se je nazadnje z živalmi vrnil domov, je bil utrujen in prezebel, da je takoj omahnil na posteljo. Spal je in spal in ni čutil mraza. Ampak, ko se je spet zavedel, ni mogel vstati. Splazil se je iz kože, vzel snega in si drgnil in drgnil noge z njim. Ampak nič ni pomagalo. Nobenega življenja ni bilo več v njih. Končno se je predal utrujenosti in znova legel spat.

Pretekli so trije dnevi, ko je imel Kal opraviti nekaj pri Eriku. Erik je ležal v postelji in govoril v vročici. Ali toliko je vendarle spravil iz sebe, da že več

dni krave niso bile nakrmljene in pomolzene.

Ko je Morten vstopil, so v koči sedeli učitelj, Kal in Per Foll in gledali bolnika. Samo ozrli so se, rekli pa niso ničesar. Erik je ležal z zaprtimi očmi, obraz je imel ves rdeč, glava mu je okorelo visela vznak in dihal je težko in hitro. Kaj naj bi možje napravili v divjini z bolnikom? Karen in Elza sta bili tukaj in si ogledali nogi. Umili sta mu jih z zelenim milom, ali francoskega žganja nista imeli. Nogi in meča pa so bila že modrordeča in otekla. Zdravnika? Do mesta je bilo sto angleških milj!

Vendar, ali naj leži in pogine brez vsake pomoči? Gledajo in ne vedo, kaj bi počeli. Šele zdaj so prav spoznali, kaj je bil za nje vse storil, in kako si brez njega ne morejo nikakor pomagati. Da bi ga zdaj izgubili?

Erik na pol odpre oči in prične govoriti. Nerazločno govori in se k nikomur ne obrača. Bržkone se mu spet blede, gotovo vidi spet prikazni. Govori o pokrajini Nidaros, o železnici, o novem mestu. „Najbolje je, da se imenuje mesto Nidaros,“ pravi. Potem pripoveduje nekaj o cerkvi, o stolni cerkvi, o katedrali v velikem prerijskem mestu Nidarosu, o vseučilišču in gledališču, o knjižnicah in bolnicah. Stvari, ki so dremale na dnu njegove duše, so vrele zdaj na dan v velikih živih vročinskih slikah. Ne slutí, da je bolan. Ne ve, da je kdo pri njem.

Potem spet zatisne oči. Možje se ozirajo drug na drugega. „Zdravnika,“ pravi Kal. „Zdravnika, da,“ mrmrajo drugi. Da bi spravili Erika vso dolgo pot skozi snežno morje v mesto, je nemogoče. Da bi poklicali ob teh slabih potih zdravnika semkaj, na to ni misliti.

„Ampak s kakim nasvetom bi zdravnik le lahko pomagal,“ je dejal Kal.

Nekaj časa so molčali in premišljali.

„Če bi imel smuči!“ pravi Per in vstane.

Ali misli na to, da bi potoval sam sto milj daleč prek snežne ravnine, kjer prve dni ne srečaš nobene hiše? Da bi se izpostavil nevarnosti, da zablodi v snežnem viharju, da ponoči zmrzne, da pade v plen krdelu prerijskih volkov, ki tavajo zdaj v najhujši lakoti okrog. Ali na to misli?

Erik odpre oči in zastrmi vanje. „Slabo je z menoj,“ pravi. „Gotovo ni nobene pomoči.“

„Seveda je,“ pravi Kal Skaret. „Kar zanesi se, Erik, da boš še zdrav. Zdaj gremo k zdravniku.“

„Nemogoče,“ pravi Erik in se slabotno nasmehlja. „Ne delajte neumnosti!“

Kal se en trenutek praska pod brado in kremži obraz. Potem vstane in pogleda Mortena. „Ali mi posodiš smuči?“

Kal — ali naj se Kal, ki ima ženo in otroke, odpravi in stavi na kocko svoje življenje za tovariša? In tudi Per stoji pripravljen.

ljen. Morten odgovori: „Smuči potrebujem sam.“

Eno uro pozneje si jih priveže. V torbi ima nekaj kolačev, ki mu jih je dala Karen, kotliček za kavo mu visi na jermenu, s puško prek rame — tako se odpravi na pot.

Dobro ve, da bo moral dve, tri noči prebiti na prostem. Sicer pa se lahko zakoplje v sneg. Šele zdaj je opazil mali kompas na verižici za uro. Spomni se, kako se je nekega binškoštnega večera vrnil domov na Kvidal in kako mu je po bregu navzdol pritekla nasproti truma bratov in sestra. In kako so mali kompas obračali na vse strani! Koliko si dal zanj, Morten? Kje si ga dobil, Morten? Da, da, to je bilo takrat. Zdaj je tukaj. Če se dvigne snežni vihar, nikoli več ne bo našel ljudi. Če mu ponoči zmrzne noga, mu tudi kompas ne bo pomagal. Da, če, če. Če ne bi bil Morten odšel, bi se odpravil na pot Kal Skaret. Ta stari drzni lofotski ribič ni bil eden od tistih, ki bi dejali: če, če.

Morten ne hiti, ampak vozi enakomerno. Še od tekmovanj na smučih ve, da mora tisti, ki hoče zmagati, gospodariti previdno s svojimi močmi. Le vozi enakomerno, enakomerno. Sonce je vzšlo. Nebo je danes popolnoma sinje in prerija valovi kakor neskončna preproga iz bele svile. Očem se blešči, ali dan je čudovit. Zdaj ne vidi več nobene kočice, nobene- ga dima, ničesar. Samo še blešče-

či se snežni ocean je, nebo in on. Zdaj je treba najti smer. Gleda na uro, na sonce, na kompas. Mesto leži na jugovzhodu. Kakor pri jadranju določi smer neba.

Če je v nebesni sinjini kak orel, ki gleda na velikansko belo ploskev, bo odkril majhno točko, ki se pomika sicer počasi, ali kljub temu enakomerno v dani smeri. Ob svojem času bo gotovo dosegla cilj.

Sonce se spušča na snežno pokrajino, dan izginja. Morten pa drči enakomerno; enakomerno dalje. Tam nad obzorjem se sonce izpreminja v plamen, ki zažiga nebo na zahodu. Prerijsko morje je valoveča belina, modrina in zlato. Morten drči v pravljico. Njegova senca je tako velikanska, je sinja pokrajina v človeški podobi, ki neprenehoma drči poleg njega. Nazadnje sonce izgine in prerija je modra. Potem pride noč in zvezde in še večji mraz. Morten drči, drči dalje, enakomerno, enakomerno. Ve, da človek v temi in megli rad zaide preveč na levo, njegov instinkt je ves prebujen. Zato se nagiblje vse bolj in bolj na desno. Dalje, dalje. Meseca ni, samo noč je in on. Ni misliti, da bi že zdaj počival. Na poti je, da reši življenje nekomu.

Nazadnje se ustavi na neki vzpetini, kjer je veter pometel sneg. Tukaj lahko natrga prerijske trave, da, tukaj je celo nekaj resja. Kotliček za kavo mora držati nad ognjem na smuški palici. Potem sedi z ledenomrzlimi nogami ob

ognju in zlije vase iz pločevina-
ste posode vročo kavo. In kako
imenitno dišijo Karenini kolači!

Trajalo je nekaj časa, preden
je z rokami in nogami in smuško
palico postavil kočo iz snega. Ali
nazadnje jo je le dogotovil in zle-
zel vanjo. Puško je vzel s seboj,
prek škornjev je potegnil vreče,
ki mu jih je napravila mati za
njegovo zadnjo potovanje na Lo-
fote. To pomaga proti ozeblinam.
Nato si je oblekel še volnen is-
landski jopič in potegnil čepico
prek ušes. In preden si je dal
torbo pod glavo, je vzel iz nje
majhno volneno odejo. Da, da, ta-
ko je legel: In kmalu je zatisnil
oči in zaspal.

Prihodnji dan gre dalje ob ob-
lačnem nebu, s smerjo proti jugo-
vzhodu. Kompas morebiti le ni
preveč zaupati. Ampak instink
mu narekuje smer, saj je bil kr-
mar. Drči, drči. Ne prehitro, ena-
komerno, enakomerno. Zasliši ne-
kaj, kakor bi bilo tuljenje volka.
Ko se obrne, vidi, kako mu sledi
nekaj živega. Ne, saj je le kojot,
pusti ga. Okrog poldneva vzame
iz torbe živež, pa le za trenutek.
Dalje, dalje. Tam daleč v neskon-
čni snežni ravnini leži tovariš in
čaka.

Potem pa prične snežiti, naj-
prej rahlo, počasi. Ali snežinke so
vse bolj živahne, veter prične pi-
hati in dvigne se snežni vihar.
Morten ne vidi ničesar več, samo
še sneg, ki se kadi kakor ob sod-
nem dnevu. Utira si pot dalje,
večkrat se mu zdi, kakor bi ga

hotel veter dvigniti in vreči v
drug svet. Bori se in neprestano
vozi. Zdaj pa zdaj obrne vetru
hrbet in pogleda na kompas. Po-
tem se spet skloni predse in oma-
huje dalje. Kam? Spet sledi in-
stinktu. Na morju je in jadra v
megli dalje. Pazi, ne preveč na
levo. Nocoj nima pomena prižiga-
ti ogenj. Žvečiti mora kruh in sla-
nino, ne da bi kaj popil.

Spet si napravi sneženo kočo.
Ali zdaj si ne upa spati. Vso noč
bdi in premika prste v škornjih,
da mu ne bi noge otrpnile. Na-
slednje jutro pa je zrak lažji, pre-
ko dneva se zjasni in preden se
dobro zave, zasije spet sonce. Da-
lje, dalje. Čuti, da se mu je desna
peta do krvi ožulila, ampak na
to zdaj ne more misliti. Nekoliko
bolj medel je, v ušesih mu malo
šumi, sneg mu pričinja tako čud-
no plesati pred očmi. Ampak da-
lje, dalje. Helena, mati, Kvidal,
vse je utonilo v megli. Vse njego-
ve misli so usmerjene le v eno,
— priti na cilj, iti, iti, iti.

— — — — —

V koči pri Eriku so se moške
izmenjavali na straži. Zdaj pa
zdaj je prišla tudi katera od
žensk in prinesla s seboj kaj dob-
rega za bolnika. In tudi ponoči je
kdo od moških bdel ob postelji in
skrbel, da je v peči neprenehoma
gorel ogenj.

Zdaj se je vnetje razširilo na
stegna. Bila so rdeča in tako
otekla, da jih je bilo hudo pogle-
dati. Včasih ga je tako bolelo, da
je vpil in jokal kakor otrok.

Pogosto je ležal dalje časa v vročičnih sanjah. Potem pa se je zavedel, pogledal tovariše in se poskušal smehljati.

Nekega dne, ko sta bila Kal in Per pri njem, je spet odprl oči in pogledal. „Zdaj sem se menda že dovolj izmučil,“ je rekel in se poskušal smehljati. „Da, da, pozdravite mater in odpustite mi, da sem vas izvabil semkaj.“

„Ah, ne govori tako!“ mu je rekel Kal. „Saj še nič ne moreš vedeti, dokler ne pride Morten z zdravnikom.“

„Tamle v zaboju je majhna knjiga!“ je nadaljeval Erik. „Prinesi mi jo.“

Per Foll je stopil tja in izkopal majhen zvezek, ki so ga vsi le predobro poznali. Saj v njem je stalo črno na belem, kaj vse so si od njega izposodili.

„Vrzi ga v peč!“ je rekel Erik.

Per in Kal sta strmela vanj. Ali je spet govoril v vročici? Ali Erik je ponovil še enkrat: „Prav res. Vrzi ga v peč! Tamkaj, kamor zdaj grem, ga ne bom potreboval.“

Tedaj ga je moral Per ubogati in vreči zvezek v peč. Ko pa je prišel goreti, sta se Kal in Per spogledala. Čutila sta, da se je Erik v resnici poslavljajal od njih.

Erik je nadaljeval: „Ti, Per, potrebuješ brano in voz, vzemi moje. In ti, Kal, ki imaš toliko

ljudi, boš lahko potreboval moje krave in vole. Ampak na dnu zaboja leži še ena majhna knjižica. To morate poslati materi.“

Dala sta mu roko in se zahvalila za vse, kar sta prejela. Saj je bilo nesmiselno, saj mu bo samemu treba, brž ko ozdravi. In kar se njegove matere tiče, je lahko pomirjen, da bosta storila vse tako, kakor želi.

Potem sta Per in Kal spet molčala in nista vedela, kaj bi počela. Dokler Erik ni rekel: „Fantu, Antonu, morata pomagati. V njem vendarle tiči nekaj dobrega.“ In čez nekaj časa: „Kar sem napravil, so samo malenkosti. In vendar, nekoč sem mislil, da bodo tako velike stvari.“

Šest dni je bil Morten odsoten in ko se je bled in z votlimi očmi opotekel v kočo, je sedel učitelj sam v njej.

„Prepozno si prišel,“ mu je rekel. „Umrli je včeraj pred našimi očmi.“

Tam na postelji je ležal Erik vznak, kakor bi spal.

Nekaj dni pozneje je bil v naselbini prvi pogreb. Izbrali so prostor na robu Erikovega posestva. S tem je bilo tudi že določeno, da bosta tam stala cerkev in pokopališče, če bo kdaj do tega prišlo.

(Dalje prihodnjič)

Civilizacija brez humorja pripravlja sama sebi pogreb.

Jacques Maritain

med nami v Argentini

Občni zbor Slomškovega doma

23. aprila je bil 18. redni občni zbor Slomškovega doma. Po poročilih dosedanjega odbora o preteklih poslovnih dobi je bilo sprejetih 17 novih mladih članov, nato pa so bile volitve novega odbora, ki je sestavljen takole: predsednik Ivan Makovec, podpredsednika Janez Brula in Marjan Šifrer, tajnik Franc Pergar, podtajnik Jože šeme, blagajnik Zdenko Hribar, finančni referent Avgust Jeločnik, kulturni referent Marjan Šušteršič, gospodarski referent Tone Javoršek, socialni referent Herman Zupan st., prireditveni referent Tone Kastelic, šolski referent Lojze Lavrič, mlad. referent Tone Selan, zadružni referent Franc Vester. V širšem odboru je še več drugih odbornikov.

17. obletnica Slovenskega doma v Carapachayu

V nedeljo 1. maja je Slov. dom v Carapachayu obhajal svojo 17. obletnico s celodnevno prireditvijo. Ob 11,30 je bilo dviganje zastav, potem pa se je začela sv. maša. Msgr. An-

ton Orehar je med drugim dejal v pridigi: Mineva 32 let od našega odhoda od doma, za katerega smo se odločili, da si ohranimo življenje, ker smo izbrali resnico in ne zмотo komunizma. Zahvaliti se moramo

Bogu, da smo bili tedaj glede komunizma tako poučeni kot morda še zlepa ne o čem v slov. zgodovini. Nismo se dali prevarati zmoti kot marksikateri celó iz krščanskih družin in organizacij. — Tudi moramo biti hvaležni Bogu, da se nismo predali bolečini domotožja in vabam za povratek domov in da smo se prek begunskih taborišč rešili v svobodno državo. Ne bi bilo lahko živeti kot begunec, če bi kdo zavračal komunizem le iz strahu, da bi izgubil materialne ugodnosti, ki jih je dosegel v teku let. Bati se moramo za tiste, ki si v teh razmerah ne upajo pokazati svojega prepričanja, da ne bi škodili sebi in otrokom. Bati se za tiste, ki pustijo naše knjige in časopise zaradi denarnih žrtev ter tako mnogokrat izgubijo edino možnost pouka. — Skrbeti nas morajo danes naši študentje na srednjih šolah in

na univerzi, ki so v veliki nevarnosti pred vplivom marksizma, kateremu uglaja pot sproščenost življenja in literatura, tudi strokovna. — Življenje in smer naše skupnosti v prihodnosti bo taka, kakršni bodo njeni voditelji, ki danes študirajo. Neprecenljive vrednosti je vpliv družine po njeni vzgoji. Razlagajte jim razloge za vaš odhod iz domovine, da se ne bodo sramovali vaših odločitev. Važno je delovanje skupnosti in njenega vodstva, ki naj skrbi za pravo usmeritev mladih ljudi. Skrbite za prave urnike naših prireditev, zlasti družabnih, ker vemo, da od tistih, ki bodo plesali do 2 ali 3 zjutraj, ne moremo pričakovati, da bi postali naši javni delavci. Danes v tem pogledu še odločate tisti, ki vodite življenje v teh domovih, zato pa nosite tudi odgovornost za potek tega življenja. Urejeno življenje po organizacijah in urejeno medsebojno razmerje ter pravilen odnos do skupnega načrta in cilja nas bo ohranjevalo močne in odporne. Treba se je tudi zavedati, da so vsa nepotrebna trenja le zanka, ki nam jo nastavlja naš skupni sovražnik komunizem, ki nas ni pozabil, ampak nas zasleduje povsod. Tudi nepotrebne in krivične opazke o delu posameznikov in ustanov rušijo prepotrebno povezanost in slabijo odporno moč ter veselje do dela vsem. — Zavedamo se, da smo za resno krščansko življenje preslabotni. Zato prisluhnimo vabilu iz Fatime, da molimo in delamo pokoro ter posvetimo svoje družine presv. Srcu Jezusovemu in brezmadežnemu Srcu Ma-

rijinemu, kakor nam je tako priporočal rajni škof dr. Gregorij Rožman.

Po skupnem kosilu se je ob 16,30 začel popoldanski program, ki ga je vodil Aleksander Pirc: nastop šolskih otrok, pozdrav predsednika doma Lojzeta Sedeja, ples mladine, govor lic. Staneta Jerebiča, poklon mladine raj. Karlu Mauserju, prikaz „Za staro pravdo“ in pevski nastop „Mladine“ (lic. Terezka Prijatelj).

„Gorenjski večer“ v Slomškovem domu

Krajevni odsek Zveze slov. mater in žena iz Ramos Mejía, ki mu predseduje ga. Helena Malovrhova, je priredil v soboto 30. aprila v Slomškovem „Gorenjski večer“. Dvorana je bila ob tej priložnosti okrašena z novimi zastori in preurejenim odrom. Spored je napovedal Marjan Schiffrer: pozdrav predsednika Slomškovega doma Ivana Makovca, govor ge. Helene Malovrh, skioptični prikaz Gorenjske (Marjan Pfeifer) recitacije o lepotah Gorenjske (Alenka Smole in Janez Jerebič), petje „Fantov na vasi“ (Jože Malovrh) in značilna „gorenjska večerja“.

Romanje v Luján

V nedeljo 8. maja je bilo vsakoletno romanje v Luján. Je to prireditve, ki zbere največ rojakov v Argentini. Tudi letos je romalo okoli 3 tisoč Slovencev, med njimi veliko mladine. Prejšnjo soboto je ves čas deževalo, prav tako je bil dež potem spet v ponedeljek, na nedeljo pa je

bilo vreme lepo. Poleg rojakov iz buenosaireske okolice se udeležujejo romanja tudi nekateri rojaki iz Miramara, Rosaria in Córdoba. — Ob 10 dopoldne je bila romarska sv. maša z ljudskim petjem, ki ga je spremljal na orglah organist Gabriel Čamernik, vodil pa g. Ivan Rode s skupino pevcev.

V dopoldanski pridigi je msgr. Anton Orehar, delegat slovenskega dušnega pastirstva v Argentini, razvijal misli o naši duhovni rasti, tako posameznikov kot tudi vse skupnosti. Ob škofu Baragu, katerega 180-letnico rojstva letos obhajamo, je spomnil na štiri oporne kamne našega napredka.

Prvi kamen je naše resno delo, z velikim čutom odgovornosti. Delo naj osvetluje jasen cilj. Zavedajmo se nevarnosti, iz katerih smo izšli in v katerih se nahajamo. Ne vdajajmo se obupu. Poprimimo za delo! Iz sadov tega bodo živeli zanamci, kakor sedaj mi še živimo iz verskega življenja preteklosti. Skrbimo zato za zdravje in duhovni napredek v šolah, v organizacijah, pri tisku in pri vsem, kar nas druží. škof Rožman je dejal: „Posamezniki se bodo izgubili, rešili se boste le v skupnosti.“

Drugi oporni steber — najvažnejši sicer — je naše brezmejno zaupanje v Boga. Brez božje pomoči ne gre. Problemi so za nas pretežki. Bog pa nam pomoči nikdar ne bo odrekel, če ga bomo prosili. Skrbimo zato za našo osebno molitev, s katero pozdravimo Boga in Marijo, kot otrok pozdravi očeta in mater. Molimo v družinah sv. rožni venec. Molitev je

tista nadnaravna moč, ki nas bo vedno povezovala, dajala nam trdna tla, vzbujala zaupanje in vlivala novega poguma. Najlepša molitev pa je slovenska sv. maša, katero ohranimo za vsako ceno in jo vedno lepše oblikujemo.

Tretji temelj naše rasti je ljubezen do Cerkve. V Cerkvi, ki gleda dlje kot mi, vedno vsega ne razumemo, vendar jo bomo ljubili kot svojo mater ter poslušali kot našo učiteljico, zlasti v zmedi sedanjega časa. Resnica je namreč v Cerkvi in ne na levi ali na desni.

Glede medsebojne povezanosti, četrtega opornika našega življenja, je škof Rožman dejal pred 20. leti: „In jaz bi si želel, da bi Bog nam dal vsem tolike medsebojne, slovenske pa krščanske ljubezni, da bi ta ljubezen bila najgloblja podlaga vsega našega dela.“

S prošnjo k Bogu po Mariji, da bi te želje uresničil, je msgr. Orehar sklenil romarsko pridigo.

Pri popoldanski pobožnosti pa je govoril župnik Janez Markič. V govoru je nakazal dve misli. Misel o Marijinem sredništvu, saj je Ona svetu in slovenskemu narodu vedno in povsod pomagala, ter misel o Marijinem češčenju, ki naj tudi v bodoče ohranja vidni izraz v molitvi sv. rožnega venca.

Po procesiji, med katero smo peli in molili skrivnosti rožnega venca, ter petimi litanijami Matere božje pa smo se Slovenci v Argentini ponovno posvetili presvetemu Srcu Jezusovemu in brezmadežnemu Srcu Marijinemu; dvema Srcema, od ka-

terih odvisi bodočnost sveta; dvema Srcema, ki nam bosta vedno in povsod zavetje, opora in tolažba.

Dan molitve in pokore za mladino

Na praznik Marije Pomagaj, 24. maja, je bil med rojaki v Argentini dan molitve in pokore za mladino, da bi tudi v tukajšnjem vele mestnem okolju ostala versko in npravno zdrava in tudi narodno zavedna. Veliko rojakov iz Vélikega Buenos Airesa se je na praznik udeležilo skupnega rožnega venca in maše v cerkvi Marije Pomagaj.

Žegnanje v cerkvi Marije Pomagaj

29. maja, na nedeljo po prazniku Marije Pomagaj, je bilo v slovenski cerkvi Marije Pomagaj žegnanje. Slavje je soupadalo z 10-letnico blagoslovitve Slovenske hiše. Lepo vreme je olajšalo številno udeležbo. Ob 11,30 je bila sv. maša za vse dobrotnike cerkve in Slovenska hiše. Z mons. Oreharjem sta somaševala Gregor Mali in France Bergant, pel je „Gallus“ pod vodstvom dr. Julija Savellija in ob orgljanju ge. Anke Gaserjeve, mašne uvode je bral Janez Jereb, berili pa sta brala prof. Neda Vesel in arh. Jure Vombergar. Mons. Orehar je dejal med drugim: Kot je škof Jeglič pred 70 leti, v času lepo razvitega verskega življenja na eni strani in strupenega svobodomiselstva na drugi strani, poudarjal: „Z nami sta Jezus in Marija“ in: „Po Mariji k Jezusu“ in kot je škof Rožman pred 32 leti v begun-

skem taborišču v Lienzu, v času trpljenja in negotovosti, spodbujal k zaupanju, tako tudi danes mi v Argentini ob jubileju Marije Pomagaj obnovimo zaupanje v Boga in Marijo. Zaupanje naj raste iz močne vere v troedinega Boga, iz vere v Jezusa v presv. Rešnjem telesu, iz vere v Cerkev. Hrani naj se z molitvijo in pokoro, kot je pred 60 leti naročila Marija v Fatimi. Med molitvami naj zavzemata posebno mesto rožni venec in posvetitev presv. Srca Jezusovemu in brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Apostolsko delo naj bo posledica takega življenja. — Na kosilu v Slovenski hiši je ostalo okrog 400 ljudi. Ob 4 popoldne so bile pete litanije Matere božje, pri katerih je orglal organist štefan Drenšek.

Praznik slovenskih junakov

Prva nedelja v juniju je med svobodnimi Slovenci po svetu posvečena spominu vseh protikomunističnih žrtev, ki so padle v času revolucije, in še posebej domobrancev, četnikov in drugih Slovencev, ki so jih partizani pomorili po končani vojni leta 1945.

V Buenos Airesu organizira glavno proslavo naše osrednje društvo Zedinjena Slovenija. V nedeljo 5. junija je bila ob 4 popoldne v spominski cerkvi Marije Pomagaj sveta maša, ki so jo z msgr. Antonom Oreharjem somaševali France Bergant, Matija Borštnar, Matija Lamovšek, Janez Petek, dr. Alojzij Stare in dr. Filip Žakelj. Med mašo je pel Gallus, ki ga vodi dr. Julij Savelli. Med pridigo je msgr. Orehar razvijal misli:

Spominska nedelja naših žrtev ni le obnavljanje zgodovinskih dogodkov, ampak naj bo naobračanje njihovega mišljenja na naše mišljenje, njihovega spoštovanja svobode na našo svobodo, njih življenjske vere na našo vero. Oni so začeli novo dobo slovenske zgodovine in jo zase končali s smrtjo, mi stojimo na meji spet nove dobe naše zgodovine, za katero moramo v vsej odgovornosti oblikovati rod, ki bo to zgodovino ustvarjal. Iz zgodovine moramo črpati resnice, ki so vodile borbo naših žrtev, in te resnice niso danes zastarele in nam ne smejo biti odveč. Obnoviti moramo svoje mišljenje v tej smeri, ki je z veliko versko oznako odpora proti komunizmu obvladalo tisto dobo. Prav ista verska misel nas je obdržala v ravnovesju ob tragičnem zločinu leta 1945. Ne bi zadoščeval samo odpor, temveč gradnja boljšega sveta je pozitivna naloga naših dni.

Idejno jasnost in versko poglobitev moramo opraviti v družinah, organizacijah in drugih ustanovah. To nas bo ohranilo zveste žrtvam pomorjenih, ki so zavestno zametavali zmoto in z molitvijo utrjeni sprejemali smrt ter odpuščali morilcem.

Tega dela poglobitve in objasnitve ne smemo poenostavljati, prav tako se ne smemo pustiti premamiti. Miselnost, nasprotna domobranski, grozi v obliki marksizma, ki je le drugo nastopanje komunizma, grozi vstopiti zlasti v vrste naše mladine, direktno in indirektno.

Ne smemo razmetavati moči v brezplodnem razpravljanju in očita-

nju ter nekritični uporabi zgodovine, če gledamo iveri v očeh bratov, medtem ko nam sovražnik meče bruna na glavo. Gojimo medsebojno ljubezen in spoštovanje, ker bi naredil enega največjih zločinov, kdor bi uničil princip avtoritete od družine do drugih ustanov.

V iskrenem, toda potrebnem razgovoru z mladimi utrdimo medsebojno povezanost in razumevanje, kar bo nje obvarovalo zmotnih pogledov ter pripravilo za pozitivno delo v bodočnosti.

Pretekle in sedanje napake očistimo s pokoro, bodočnost si pripravimo z molitvijo.

Ker je med mašo začelo deževati, so bile molitve za pokojne po maši kar v cerkvi, pred spomenik na dvorišču pa so odšli le zastopniki ZS in borčevskih organizacij ter krajevnih domov z otroki, ki so nosili svečke in rdeče vrtnice.

Program v dvorani je bil naslednji: recitacija odlomka iz Črne maše za pobite Slovence dr. Tineta Debeljaka (Anči Jerebič); spominske besede Ernesta Hirscheggerja; petje Gallusa: Blagor mrtvim (Mav), Znamenje (eVnturini) in Triglav (Flajšman); zborna recitacija mladine (Marko Kremžar) in pesem Naj čuje nas presveti Bog.

Tudi letošnje proslave se je udeležilo izredno veliko rojakov. Posebne proslave so bile potem še po krajevnih domovih.

SLOVENC PO SVETU

✦ Marko Kranjc

Na dan, ko je nastopil devetdeseto leto svojega življenja, 11. maja, je v Gorici umrl rev. Marko Kranjc, biseromašnik lavantinske škofije, bivši narodni poslanec v belgrajmskem parlamentu in slovenski javni delavec na mnogih poljih našega narodnega življenja.

Z njim lega v grob eden onih redkih Slovencev, ki je bil ne le priča, ampak aktiven delavec na vseh poljih našega krščanskega gibanja, zvest načelom papeških okrožnic, pazljiv učenec velikih učiteljev: Slomška, Evangelista Kreka, Korošca, in mož prelepega značaja, izredne dobrote in vedno uglajenega vedenja do vsakogar.

Ko je končal osnovno šolo v Sv. Petru pri Mariboru, je odšel v gimnazijo v Maribor, nato v bogoslovje ravnotam, ki ga je nato izpopolnil v Gradcu. Že kot zrel duhovnik je absolvirал še pravne vede na ljubljanski univerzi. Posebna vrsta „univerze“ so mu bila štiri leta vojaške službe, ki jih je prebil kot voj. duhovnik v prvi svetovni vojni.

Kot kaplan je deloval na več župnijah lavantinske škofije. Povsod je

astanavljal prosvetna društva, telovadne odseke, hranilnice in zadruge ter politično organizacijo, katera je imela svoje vodstvo v dr. Korošcu v Mariboru in dr. Kreku v Ljubljani. Leta 1920 je prevzel politično tajništvo SLS za celjsko okrožje, kjer je poleg tega še prevzel organizacijo Kmečke zveze in vodstvo mladinskih organizacij ter njihovega glasila „Naš dom“. Kmalu je prišel v politično tajništvo za ves slovenski štajer in za Prekmurje. Na njegovih ramah je slonelo ogromno delo politične organizacije, ki je dosegalo vedno lepe uspehe.

Kmalu so ga poklicali tudi k ožjemu sodelovanju v mariborskih osrednjih ustanovah: pri Zadružni zvezi, pri vodstvu Cirilove tiskarne, pri Spodnještajerski posojilnici, pri mariborskem oblastnem odboru in končno je tudi pristal na to, da so ga izvolili za poslanca v Beogradu.

Bil je mož ravne poti. Zato je bil vedno pripravljen tudi na žrtve, če je videl, da je treba pomagati narodu. Poznal je ječe tudi od znotraj: avstrijske, jugoslovanske in italijanske.

Njegova neutrudljiva delavnost, natančnost in skromnost je lahko vsem nam v zgled.

Najlepša njegova odlika pa je bila, da je v sredi vsega vrveža v javnem življenju vedno ohranil čisto duhovniško podobo. Kljub vsemu je bil vedno na mestu v spovednici, na prižnici, pri bolniku, v šoli. Zavedal se je moči tiska, zato je poleg dela pri listih Cirilove tiskarne predstavil več del nabožne vsebine, ki jih je ljudstvo z veseljem sprejelo. Begunstvo je preživel v Rimu in nazadnje v Gorici, vedno v službi naroda, zlasti tistih, ki jih je komunistična revolucija vrgla v tuji svet.

Bog naj mu poplača to veliko delo za svoj narod!

Kk

Rojaki na Švedskem

Ljubljanski nadškof opozarja vse slovenske duhovnike, škofijske in redovne, na veliko potrebo oskrbe slovenskih zdomcev na Švedskem. Menda jih tamkaj živi okoli 6000. Ti rojaki nimajo že več let svojega dušnega pastirja. Dvakrat na leto potuje mednje p. Janez Sodja iz Münchna in je nekaj tednov med njimi. Verniki iz Švedske vedno znova prosijo za slov. duhovnika. Poznavalci razmer pravijo, da bi bilo najbolj ugodno, če bi bil ta duhovnik član kakšnega reda, ki ima na Švedskem svoje postojanke. To so predvsem jezuiti in salezijanci. Tako bi se ta duhovnik lahko priključil samostanu, ki bi ga sprejel, in bi tako imel trdno zavetje.

kofovska konferenca

Škofovska konferenca je imela 19. in 20. aprila v Zagrebu svoje redno plenarno zasedanje. Škofje so razpravljali o naslednjih vprašanjih: o pastoralni službi za apostolat med mornarji; o katehetskimi poletnimi šoli na Reki; o delu sveta ŠK za nauk vere, posebej o sodelovanju med teologi in cerkvenim učiteljstvom; o pripravah za mednarodni simpozij o pastoraaciji turistov; o poteku lanskega mednarodnega sestanka delegatov evropskih škofovskih konferenc; o tečaju za duhovniško duhovnost avgusta v Djakovu; o pastoralnem uvajanju novovomaznikov; o prošnji, da se sproži proces za razglasitev blaženega Leopolda Mandića za svetnika; o dejavnosti sveta za misijone.

Število prebivalcev v ljubljanski nadškofiji

Ljubljanska nadškofija ima danes 780 tisoč prebivalcev. Zadnja leta je porast prebivalcev 10 tisoč na leto. Polovica današnjih prebivalcev v nadškofiji je bila rojena v povojnem času. Kmečko prebivalstvo v Sloveniji se je skrčilo pod 20%. Še vedno rastejo mesta in podeželski centri, dežela se še naprej prazni in nastajajo močnejše naseljeni centri.

Odstotek obiska verouka je nekako 65%. Upadanje obiska verouka po 4. razredu se je nekoliko umirilo. Pastoralne naloge, ki jih bodo skušali še posebej uresničiti, so: okrepiti našemu času primerno evangelizacijo, lepo pripraviti in oblikovati nedeljsko mašo, poglobiti stike, srečanja in po-

novice iz Slovenije

govore s starši ob zakramentih uva-
janja njihovih otrok, opravljati teča-
je za zaročence in delovati z žup-
nijskimi pastoralnimi svéti.

Nova cerkvena pesmarica

Odbor za izdelavo cerkvene pes-
marice je dobil nalogo sestaviti in
oskrbeti izdajo dveh knjig: 1. pesma-
rice za vernike, z notami za eno-
glasno petje in glavnimi molitvami,
ki jih verniki potrebujejo za aktivno
sodelovanje pri maši, zakramentih in
skupnih pobožnostih; 2. pesmarice za
organiste, v kateri bodo partiture in
besedilo vseh pesmi, ki se uporablja-
jo pri ljudskem petju. Odbor vodi
msgr. Anton Smerkolj, tajnik pa je
dr. Edo Škulj. Pesmarica, ki bo ime-
la okrog 270 pesmi, bo po predvi-
devanju izšla za Veliko noč 1978.

Duhovnik Bernardin Godnič — umrl

15. aprila je v Vrtojbi pri Novi
Gorici umrl župnik Bernardin God-
nič, rojen v Kamnu l. 1914. Duhov-
nik je postal l. 1939 in kmalu nato

župnijski upravitelj v Gradnem v
Goriških Brdih, l. 1947 pa župnik v
Vrtojbi, kjer je ostal do smrti. Pre-
uredil in olupšal je cerkev in se zelo
zanimal za liturgično in katehetsko
obnovo.

8. festival slov. cerkvene pesmi

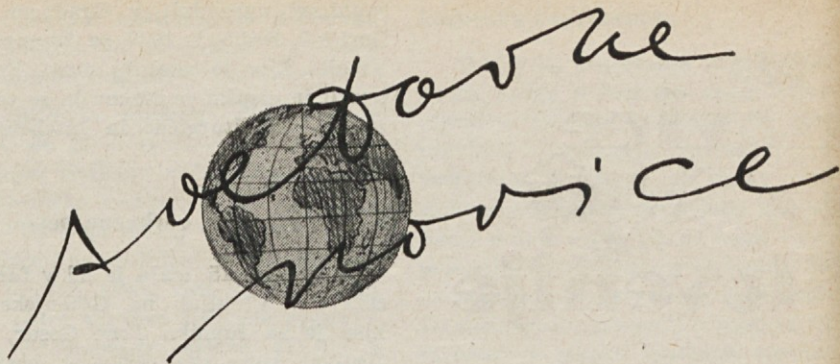
V nedeljo 15. maja je bil v farni
cerkvi v Cerkljah na Gorenjskem,
kjer je za župnika Tone Gosar, 8.
festival slovenske cerkvene pesmi.
Nastopilo je 11 zborov iz raznih kra-
jev Slovenije. Cerkev je bila nabita
s poslušalci, ki so pozorno poslušali
2 uri in pol trajajoči koncert.

Srebrni jubilej „Družine“

7. maja je preteklo 25 let, odkar
izhaja verski tednik „Družina, ki ga
izdajajo slovenske škofije. „Družina“
je bila spóčetka verski štirinajst-
dnevnik za apostolsko administratu-
ro v Novi Gorici, kmalu pa je po-
stala glasilo vseh slovenskih škofij
za obveščanje in oblikovanje v Cer-
kvi na Slovenskem. Zadnja leta izha-
ja kot tednik. Odgovorni urednik je
dr. Ivan Merlak, glavni urednik pa
dr. Drago Klemenčič.

Srečanje ministrantov

8. maja je bilo na Rakovniku let-
no srečanje ministrantov iz vse Ljub-
ljane. Zbralo se jih je skoro 300. Po
bogoslužju božje besede v cerkvi so
se v dvorani in veroučni učilnici po-
merili v znanju o maši, v sv. pismu,
nekaterih verskih izrazih in športu.

Katoliške šole v Zaire

Leta 1974 se je vlada v Zaire polastila vseh verskih šol. Letos pa je ista vlada sklenila, da vrne cerkvi njene šole in da dovoli, da se v teh šolah uči tudi verouk. Ta korak predsednika Mobutuja je napravil kar najboljši vtis pri vseh vernikih.

Mindszenty povzroča komunistom skrb

Ogrska komunistična oblast je izdala svoji policiji navodila, da morajo pred izdajo potnega lista zahtevati od prosilcev, da podpišejo obljubo, da ne bodo obiskali groba kardinala Mindszentyja, ki je pokopan v romarski cerkvi v Mariazell v Avstriji. Potniškim agencijam pa je oblast prepovedala organizirati romanja ali izlete v Mariazell.

V Jugoslaviji narašča število krstov

Hrvaški katoliški list „Glas koncila“ poroča, da narašča število krstov. Na hrvaškem podeželju so krš-

čeni skoraj vsi novorojenčki, dočim je v mestih krščenih nad 90% otrok.

Navodila poljskega ministra

Minister poljske komunistične vlade Kazimir Kakol je poslal komunističnim aktivistom navodila za boj proti veri in Cerkvi. V teh navodilih stoji med drugim: uničiti med ljudstvom versko mišljenje ni lahka stvar. Nastopati s silo je škodljivo, ker ustvarja mučence in rodi odpor. Naša naloga je skrbeti za to, da nimamo Cerkev možnosti delovanja izven cerkvene zgradbe. Izjema so samo procesije sv. Rešnjega Telesa. Zlasti moramo preprečiti versko vzgojo mladine in vpliv Cerkve na kulturno in socialno življenje. Naša prva naloga je pridobiti na svojo stran nekatere škofe in duhovnike, take, ki nimajo strahu pred besedo „socializem“. Za boj proti Cerkvi je treba porabiti: proste sobote, nedeljske izlete, celodnevne šole, da se tako odtegnejo otroci družinskim vplivom itd. Ideološki razgovori niso priporočljivi.

Verska svoboda na Kitajskem

Kitajski pastor je v Parizu izjavil, da obstaja na Kitajskem še vedno ostro preganjanje vere. Najmanjša kazen za versko delovanje je sedem let zapor. Versko delovanje se smatra kot zločin zoper revolucijo in zoper napredek. Vsako versko znamenje so odpravili, verske knjige so uničili. Knjige svetega pisma so silno redke. Samo v Pekingu je na razpolago poslopje za verska opravila — toda to je namenjeno tujcem, da dobijo vtis o verski svobodi na Kitajskem.

Splav je začetek propadanja družbe

Tako je izjavil kardinal iz Sydneya msgr. Freeman, ki je še dodal: „Težko je prositi Boga za božji blagoslov za Avstralijo, ko pa mori še nerojene otroke.“

Na Poljskem je prepovedano pisati o Cerkvi

Komunistična oblast na Poljskem je poslala vsem časopisom navodila glede pisanja o Cerkvi. Po teh navodilih je prepovedano objavljati stare in nove cerkvene dokumente (enciklike itd.), pisati o dušnopastirskem delu med vseučiliščniki, o kulturnem delu Cerkve (cerkvene razstave, cerkveni koncerti in pod.). Prepovedano je dalje pisati o delovanju bibličnih inštitutov, o beatifikacijskih procesih Poljakov, o pomoči, ki jo poljska cerkev nudi „tretjemu svetu“, o imenovanju škofov ali apostolskih administratorjev na Poljskem. Prepovedane so tudi vse razlage odnosov med

Poljsko in Vatikanom, med državo in Cerkvijo. Kar zadeva pisanje zgodovine, je prepovedano objavljati dokumente, ki dokazujejo pozitivno vlogo Cerkve v narodnem in političnem življenju.

Versko preganjanje v Tibetu

Kitajski komunisti so v Tibetu uničili nad 2.400 budističnih templjev ali pa so jih spremenili v vojašnice in državna skladišča. Vse budistične verske knjige so uničili in pobrali vse tempeljske zaklade, budistične menihe pa zaposlili v državnih podjetjih. Tako kot na Kitajskem je najstrožje prepovedano vsako versko delovanje tudi v Tibetu.

Dvig in padec duhovniških poklicev

Padec duhovniških poklicev, ki ga je bilo občutiti v zadnjem desetletju, se je ustavil, in ne samo ustavil, ampak število poklicev je začelo naraščati. V evropskih državah to naraščanje še ni zelo občutno, razveseljiv pa je dvig duhovniških poklicev v Latinski Ameriki in v tako imenovanem tretjem svetu. V Evropi se je povečalo število bogoslovcev zlasti na Poljskem, dalje na Irskem, na Nizozemskem in na Portugalskem. V Latinski Ameriki se je število bogoslovcev povečalo skoraj v vseh škofijah (v Argentini npr. se je število dvignilo v letu 1976 od 172 na 271). Tudi v Severni Ameriki zaznamujejo dvig duhovniških poklicev.

Svetovni svet Cerква

Svetovni svet Cerква s sedežem v Ženevi, katerega zborovanj se udeležuje tudi zastopnik katoliške Cerкve kot opazovalec, je imel nedavno zborovanje v Nairobiju v Afriki. Na zborovanju so nastopile nekatere te-
žave, ker je del norveške protestan-
tvske Cerкve hotel izstopiti iz Sve-
tovnega sveta Cerква. Tudi zastop-
niki pravoslavne cerкve so izražali
svoje nezadovoljstvo, ker ima pravo-
slavna Cerkev samo pet zastopnikov
v Svétu, dočim jih imajo protestanti
nad sto (zaradi številnih sekt). Glav-
ni tajnik svéta pastor Filip Potter
ima sedaj mnogo dela, da reši vse
medsebojne spore.

Katoliška Cerkev v Afriki

Najnovejši letopis katoliške cer-
kve v Afriki ima naslednje podatke:
v 54-tih afriških deželah je nad 400
milijonov prebivalcev. Od teh je 47
milijonov katoličanov in med njimi
deluje 16.552 duhovnikov, 5.883 re-
dovnih bratov in 34.122 redovnic.
Največ katoličanov je na otokih Ri-
union, na Kapverdskih otokih, v Ga-
bonu. Rwandi, Burundiju, Zaire-u in
Ugandi.

Skupni časnikarski kongres

V New Orleansu (Združene dr-
žave Amerike) je bil letos v aprilu
skupen kongres katoliškega časn-
ikarskega združenja (Catholic Press
Asociation) in protestantovskega
združenja (Associated Church
Press). Prvemu združenju pripadaj-
vsi severnoameriški katoliški časn-

karji, drugemu pa vsi protestantov-
ski. Sestanka so se udeležili tudi
strokovnjaki v teologiji, etiki in so-
ciologiji.

Diplomiranci v raznih strokah — duhovniki

V znani španski ustanovi „Opus
Dei“, kjer se pripravljajo za duhov-
niški poklic vseučiliški diplomiranci
(inženirji, zdravniki, odvetniki in
drugi), je lansko leto prejelo mašniš-
ko posvečenje 50 diplomirancev iz
najrazličnejših držav: Nemčije, Av-
stralije, Brazilije, Kolumbije, Špa-
nije, Združenih držav Amerike, Ita-
lije in Mehike.

Skupno voščilo

Letos sta vzhodna in zahodna
Cerkev praznovali Veliko noč na isti
dan, namreč v nedeljo 10. aprila. V
Belgiji so predstavniki katoliške, an-
glikanske, armenske, pravoslavne in
protestantske skupnosti izdali skup-
no voščilo, v katerem pravijo, da
žele izrabiti to izredno priložnost, da
dajo enodušno pričevanje, da je Kri-
stus poročstvo novega življenja.

Kardinali — masoni?

Od časa do časa se pojavljajo gla-
sovi, da so tudi nekateri visoki cer-
kveni dostojanstveniki — celo kardi-
nali — člani masonskih lož. Nedav-
no je to trditev znova postavil „Med-
narodni komite za obrambo katoliš-
kih tradicij“. Cerкvene oblasti so
takoj odgovorile na to obtožbo, da je
taka obtožba brez navedbe dokazov
navadno obrekovanje.

Latinska Amerika – najbolj katoliška celina na svetu

Latinoameriška celina se razširja od severa do juga v razdalji nad 10.000 km. Gre za pravi zemljepisni kolos, ki je razdeljen v 21 držav s površino nad 21 milijonov km² in prebivalstvom 315.497.675, ne da bi pri tem upoštevali številne polotoke in otoke.

Latinska Amerika ni isto kot Južna Amerika, čeprav predstavlja slednja velik del Latinske Amerike. Obseg Latinske Amerike je mnogo širši in zajema vse države, ki sta jih po odkritju Amerike zasledli Španija in Portugalska, ki imajo zato kot uradni jezik španščino ali portugalsščino in so v veliki večini (92%) katoliške vere.

Latinsko Ameriko lahko razdelimo v dva bloka: v prvem (v Srednji Ameriki in Karibskem morju) imamo tele države: Mehiko, Gvatemalo, Honduras, El Salvador, Kostariko, Nikarago, Panamá, Kubo, Haiti, Portoriko in Santo Domingo. V drugem bloku pa so države Južne Amerike: Argentina, Bolivija, Čile, Brazilija, Kolumbija, Ekvador, Paragvaj, Peru, Urugvaj in Venezuela.

Latinska Amerika je tudi deležna nasprotij. Prebivalstvo je po večini evropskega izvora. Utopljenost je v množico ras, ki je brez dvojne najbolj slikovita na svetu. Imamo Indijance, ki so pravi domačini te celine, mestice, ki so mešanica belih in Indijancev, mulate, ki so

mešanica med belimi in črnimi ter med Indijanci in črnimi, ter črnce, ki so potomci sužnjev, ki so jih pripeljali sem iz Afrike. Razen tega ne manjka številnih kolonij Japoncev, ki so zlasti v Braziliji.

Nadaljnja nasprotja izhajajo iz porazdelitve prebivalstva. Obstaja jo ogromne dežele, kot so andske in bazen Amaconke, kjer je gostota prebivalstva komaj 0,3% na 1 km²; na drugi strani pa je predvsem vzdolž obal nakopičenih ogromno ljudi. Tu so nastala velika mesta v Južni Ameriki kot Mehiško mesto, ki ima nad 5 milijonov prebivalcev, Bogotá, ki ima 3 milijone 500.000 prebivalcev, Río de Janeiro, ki ima 4 milijone 500.000 prebivalcev, Sao Paulo, ki ima 8 milijonov prebivalcev, in Buenos Aires, ki ima skoraj deset milijonov prebivalcev.

Tu sta napredek in življenska raven med najvišjimi na svetu, toda v bednih predmestjih in v izgubljenih pokrajinah v notranjosti pa še vedno obstaja pod-razvoj, ki je z nekaterih vidikov še bolj obupen kot podrazvoj Afrike: nepismenost, podhranjenost, brezposelnost, izrabljanje, osamljenost in pomankljiva udeležba pri življenju dežele, ki je mnogokje sploh ni. Tretjina prebivalstva ima 70% bogastva in oblasti; drugi dve tretjini se morata zadovoljiti z drobtinicami.

V teh razmerah je Cerkev prisotna in živi vso stvarnost in na-

sprotstva svojih 295 milijonov katoličanov. Cerkvenih okrožij je 605, od katerih je 97 nadškofij, 370 škofij, 80 prelatur, in 58 apostolskih vikariatov. To dokazuje, da pri okrog 140 okrožjih, to je prelaturah in vikariatih, lahko govorimo o pravih misijonskih področjih. Vseh duhovnikov je 57.189. Številka se utegne zdeti pomembna, toda če jo delimo s številom prebivalstva, pridemo do zaključka, da pride en duhovnik na 7.000 oseb.

Pomembno moč predstavljajo redovniki, ki jih je 15.334, in še bolj redovnice, ki jih je 119.893. Vse te sile pa ne zmorejo primerno oskrbovati nad 20.000 župnij Latinske Amerike, ki so večkrat tudi zelo obširne.

V tako zapletenem in težkem okviru je težko reči, kakšno upanje ima lahko katoliška Cerkev. Vendar odgovor ne more biti drugačen kot pozitiven.

Od zgodovinske konference Celama (škofovske konference za Latinsko Ameriko), ki je bila v Medellinu l. 1968 ob priložnosti obiska Pavla VI v Bogota, je bilo storjenih mnogo korakov naprej.

V oddaljenosti komaj osmih let lahko brez obotavljanja trdimo, da izvaja Latinsko-ameriška Cerkev z večjo inteligenco in dinamizmom kot druge, smernice zadnjega ekumenskega koncila. Celam je videti bolj kompakten in enoten kot vse druge škofovske konference na svetu. S svojo odprtostjo do problemov in voljo, da jih hoče rešiti, si je znal pridobiti zaupanje in spoštovanje duhovščic

ne in laišta, ki sedaj po dolгих letih oporečništva in notranjih nasprotstev prihajata do prave edinosti za boj proti stoletnim zlom te celine, ki so: revščina, krivice, izrabljanje, osamitev in opustitev vrste krščanskih skupnosti, ki so ostale brez vsake pastoralne pomoči.

Dovolj je, če pogledamo različna področja, ki spadajo pod neposredno pristojnost Celama, da dobimo idejo o delu, ki ga opravlja katoliška Cerkev v Latinski Ameriki. Navedemo samo nekatere: tisk in publikacije, pastoralni instituti, ekumenizem, tajništvo za nevernike, mladino, socialno akcijo, vzgojo in izobrazbo, družbena občila, katehezo, liturgijo, misijone, laišto, duhovne poklice in cerkveno službo.

Na krajevni ravni se dajo občutiti vsa ta področja in nastopajo po zaslugi nove zamisli župnije. V župniji se povezujejo vse cerkvene sile, kjer sodelujejo duhovniki, redovniki, redovnice in zavzeti laiki za uresničenje vseh tistih nalog, ki jih imenujemo apostolat. V Latinski Ameriki ima apostolat mnogo širši obseg: gre namreč za učenje analfabetov, za zdravstveno asistenco, za socialno in politično človeško vzgojo, za katehezo in krščansko izoblikovanje. Na ta način prihajajo na dan problemi, in sadovi ne manjkajo.

Važna področja življenja katoliške Cerkve pričenjajo namreč dobivati nov zagon: novo ovrednotenje vernosti ljudstva, integracijo tistih, ki živijo ob robu družbe, pospeševanje cer-

kvenih poklicev in izoblikovanje za misijone.

Vedno več je pobratenj med bogatimi in revnimi škofijami, iz leta v leto pomnožujejo izmenjavo apostolskih sil med eno in drugo cono, ne samo znotraj te celine, ampak tudi glede na druge cone sveta.

Na stotine duhovnikov in redovnikov, Mehikancev, Kolumbijcev in

Brazilcev na primer danes opravlja svojo misijonsko dejavnost v različnih afriških deželah.

Vse to vzbuja v nas vero, da je Latinska Amerika odločno stopila v obdobje prenovе, in da bo verjetno še dalje najbolj katoliška celina na svetu. Tokrat ne samo po številu, ampak tudi po kakovosti.

Roman Rus

Krščanske cerkve in rasna diskriminacija v Južni Afriki

Po uradnem štetju leta 1970 je v Južnoafriški republiki 21.402.470 prebivalcev. Od teh se jih je 15 milijonov 796.590 izjavilo, da so verni in da pripadajo eni ali drugi izmed številnih krščanskih Cerkva, ki delujejo v Južni Afriki. Samo 11.200 belih in 4.626.260 črncev je izjavilo, da niso kristjani. Črnci so v pretežni večini iz rodov Basutov, med katere vlada ne dovoli priti krščanskim misijonarjem; zato so ostali animisti. Krščanske Cerkve torej izvajajo pomemben versko-kulturni vpliv na južnoafriško družbo.

V pogledu rasne diskriminacije imamo tale položaj: Tri reformirane krajevnе Cerkve, to so zgodovinske Cerkve boerov, ki predstavljajo malo manj kot dva milijona belih, so vedno podpirale in z verske strani opravičevale sistem rasne ločitve. Vedno pa so bile odločno proti rasni ločitvi vse druge krščanske Cerkve: anglikanci, prezbiterjanci, kongregacionisti, metodisti, luteranci in katoli-

čani.

Odločno proti rasni diskriminaciji so tudi druge neodvisne afriške Cerkve, ki obsegajo okrog 5 milijonov črncev, kakor tudi afriški animisti, ki jih je v Južni Afriki okrog 4 milijonov in pol.

Kakšno je razporeditev belih do katoliških škofov zaradi njihovega odločnega stališča v korist črncev, je nedavno izkusil katoliški nadškof v Durbanu msgr. Hurley. Proti vratom njegovega bivališča so neznan-ci vrgli več bomb, ki so eksplodirale in povzročile požar, ki so ga pa k sreči kmalu pogasili. Msgr. Hurley je znan kot eden najodločnejših nasprotnikov vladne politike glede rasne diskriminacije.

Roman Rus

— — —
„To je pa lepo, stric, da si prišel,“ je pozdravil Primož svojega strica. „Mama je ravno včeraj rekla, da nam samo še ti manjkaš.“

KJE JE KAJ

UVODNIK	Nazaj k Bogu (Alojzij Kukovica)	385
NAŠA VPRAŠANJA	Iskali so resnico in svobodo (Karel Mauser) O človeški osamljenosti (Marko Kremžar) .	386 392
	Janez Ev. Krek in njegovo delo (V. Brumen)	388
VERSKI ČLANKI	Evharistična skrivnost (Medškof. past. svet) Ljubezen do Boga (Alojzij Kukovica)	397 403
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Prikazovanje Marije v Fatimi (S. Zamjen) Katoliška Cerkev v Švici po sinodi (Lojze Šuštar) Cerkev v Latinski Ameriki (Roman Rus) ..	412 415 445
LEPOSLOVJE	Zimska, Videnje (Karel Mauser) Nekoč je bila češnja (Vladimir Kos) Magistrale II. venca (France Balantič) ...	386 391 424
RAZNO	Moje življenje in delovanje (Gregor Mali) .	406
V DRUŽINI	R. Hanželič: Družinska vzgoja (Al Stare) .	421
ZA MLADINO	Kje je smrt, če je življenje v nas? (Vinko Brumen)	425
ROMAN	Izseljenci (Johan Bojer-Božo Vodušek)	429
NAVICE	Med nami v Argentini Slovinci po svetu: † Marko Kranjc (Kk) .. Novice iz Slovenije Svetovne novice	434 439 440 442

Leto XLIV

Št. 7

Julij 1977

Julio Nº 7

duhovno življenje

je slovenski verski mesečnik, ki ga
izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar);
urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio
Orehar — Ramón L. Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual
No. 1.313.507

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425,
1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna,
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.
ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass
Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304
St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103,
USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview
Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3,
Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzu-
tta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mo-
horjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmej-
nih državah je 3.000 pesov; v ZDA in
Kanadi 9 dolarjev; v Avstriji 160 šilin-
gov; v Italiji 5.000 lir; drugeje proti-
vrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema in stalna zaglavja
„Duhovnega življenja“ in „Božjih ste-
zic“: Stane Snoj.

Končno odkrito izpričujem, da sem videl v brezbožnem komunizmu popolnoma v smislu enciklike Divini Redemptoris največjo nevarnost za krščanstvo in krščansko življenje mojega naroda, nevarnost za časno in večno srečo, kakor doslej v tisočtristoletni zgodovini naroda ni nikdar poprej obstajala. Zato sem smatral za svojo nadpastirsko dolžnost, da vernike o resnosti in nevarnosti poučim, jih po poglobitvi verskega življenja in dejanskem navajanju k rednemu in pogostemu prejemanju presvete Evharistije, ponovnem in skupnem obhajanju ljudskih pobožnosti prvih petkov in prvih sobot, posvetitvi brezmadežnemu Srcu Marijinemu po 5-mesečni intenzivni pripravi in organiziranju Katoliške akcije duhovno utrdim za grozeče težko versko in zvestobno preizkušnjo v vedno bolj verjetno prihajajoči komunistični revoluciji. To svojo dolžnost sem vršil kljub nevarnosti, da se je od komunistične strani marsikatero moje delo napačno tolmačilo kot sodelovanje z okupatorjem.

Če sedaj pred Bogom vse prav premislim, morem priti samo do enega in edinega zaključka. Tudi v drugo bi vse to več ali manj enako storil.

Škof dr. Gregorij Rožman sept. 1946 papežu Piju XII.